

Trimestriële Indicatoren van de Arbeidsmarkt

Situatie op 30 september 2023

'Trimestriële indicatoren van de arbeidsmarkt' is een publicatie uitgegeven door de RVA:
Keizerslaan 7
1000 Brussel
Tel. 02 515 44 35
Fax 02 515 44 54

Verantwoordelijke uitgever:
Jean-Marc Vandenbergh.

Verantwoordelijke publicatie:
Hugo Boonaert,
Janick Pirard.

Hoofdredacteur:
Michiel Segaert.

Redactie:
Hilde Geeraers,
Brendan Verdonck,
Leen Vranckx,
David Sauwens,
Sébastien Malevez,
Jochen Vandekerkhove,
Jonathan Godfroid,
Nathalie Nuyts,
Georges Martens,
Sébastien Votquenne.

Hebben ook meegewerkt aan dit nummer:
Béatrice Depas,
Carline Saucez,
Marie-Paule Vandendeurpel,
Martine Vereeken,
Oscar Gwiza,
Toon Luykx.

Vormgeving:
Grafische Dienst –
directie Communicatie

Drukwerk:
dienst Drukkerij -
directie Communicatie

De gedeeltelijke of volledige overname van de teksten is slechts toegestaan mits schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISSN 2952-6590 (print)
ISSN 2952-6604 (online)

Woord vooraf

De RVA publiceert op regelmatige basis zijn voornaamste statistieken. Maandelijks verschijnen uitgebreide gegevenstabellen over de belangrijkste RVA-opdrachten op de website. Daarnaast wordt een beknopt commentaar gepubliceerd over de evolutie van de vergoede werkloosheid op basis van de betaalstatistieken van de werkloosheidsuitkeringen en over de evolutie van de werkonderbrekingen in het kader van tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematisch verlof.

Elk jaar stelt de RVA een gedetailleerd jaarverslag op. Naast een activiteitenverslag omvat dit een uitgebreid statistisch volume waarin alle stelsels die onder de RVA-opdrachten vallen (tijdelijke en volledige werkloosheid, loopbaanonderbreking en tijdskrediet...) worden toegelicht.

Deze publicatie, de 'Trimestriële indicatoren van de arbeidsmarkt', bevat dan weer de recentste trimestriële gegevens over die RVA-opdrachten. Door drie maandelijks gegevens te publiceren, kan de RVA de tendensen in deze stelsels en in de ruimere context van de arbeidsmarkt sneller opsporen dan in het jaarverslag. Tegelijk wordt de impact verzacht van bepaalde seizoensgebonden of technische effecten die een maandelijks statistiek kunnen beïnvloeden.

De structuur van deze publicatie is in grote lijnen gebaseerd op de reglementaire indeling van de diverse RVA-opdrachten (hoofdstukken 3 tot 6), die ook aan de basis ligt van de indeling van de RVA-website en de daar beschikbare statistieken. Vooraan wordt echter een synthetisch overzicht van de evolutie van de behandelde RVA-opdrachten geplaatst (hoofdstuk 1). Om deze trimestriële indicatoren te kaderen in een ruimere context, is hoofdstuk 2 bovendien gewijd aan een aantal bijkomende conjuncturele indicatoren uit externe bronnen (bv. de evolutie van de economische conjunctuur, het aantal werkaanbiedingen, de uitzendarbeid...), incl. een aantal elementen voor een internationale vergelijking.

Waar mogelijk wordt voor de weergave van de gegevens telkens gekozen voor een reeks die 5 jaar teruggaat. De gegevensweergave in de hoofdstukken wordt beperkt tot een vergelijking van het recentste trimester en de daarmee overeenstemmende trimesters van de besproken periode. Dit heeft als voordeel dat de analyses kunnen worden losgekoppeld van eventuele seizoenseffecten. Om voor de beschouwde periode wel een volledige, doorlopende gegevensreeks te kunnen voorzien van de behandelde materies, wordt aansluitend op deze publicatie een uitgebreide statistische bijlage gepubliceerd.

Het spreekt voor zich dat de RVA, naast deze periodieke publicaties, studies over specifieke thema's zal blijven voorzien op zijn website ter aanvulling van de bijdrage van de RVA aan de analyse en de vooruitgang van onze arbeidsmarkt.

De administrateur-generaal,

Dr. Jean-Marc Vandenberg

Inhoudstafel

Woord vooraf.....	3
1 Het trimester in vogelvlucht	7
2 Maatschappelijke en socio-economische context	13
2.1 Evolutie van de conjunctuur en de arbeidsmarkt.....	13
2.2 De Belgische arbeidsmarktstructuur in Europese context	16
3 Volledige werkloosheid	21
3.1 Kerncijfers	21
3.2 Evolutie van de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ).....	23
3.3 Evolutie van de niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-NWZ) ..	30
3.4 Bijzondere vrijstellingen	32
3.5 Specifieke thema's m.b.t. de werkloosheid	34
4 Tijdelijke werkloosheid	39
4.1 Kerncijfers	39
4.2 Volgens activiteitstak	40
4.3 Volgens motief	42
4.4 Volgens gewest	43
4.5 Volgens geslacht	44
5 Onderbrekingsuitkeringen	45
5.1 Kerncijfers	45
5.2 Tijdskrediet	48
5.3 Thematische verlopen.....	50
5.4 Loopbaanonderbreking.....	52
5.5 Verdeling van alle onderbrekingsstelsels samen volgens motief	54
6 Overige uitkeringen	57
6.1 Deeltijds werkenden met een inkomensgarantie-uitkering (IGU).....	57
6.2 Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen	62
6.3 Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verlopen	66
6.4 Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels	67
7 Lijst van tabellen en grafieken	69

1

Het trimester in vogelvlucht

Tabel 1
Algemeen overzicht van de groepen uitkeringstrekkers

	T3 2019	T3 2020	T3 2021	T3 2022	T3 2023	Evol. T3 2019 - T3 2023	Evol. T3 2022 - T3 2023
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	388.092	383.756	336.777	305.100	296.997	-23,5%	-2,7%
<i>Werkzoekenden</i>	329.464	346.786	312.417	288.755	285.784	-13,3%	-1,0%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	58.627	36.970	24.360	16.345	11.214	-80,9%	-31,4%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	33.283	30.950	28.996	25.803	24.850	-25,3%	-3,7%
Tijdelijke werkloosheid	69.259	311.977	182.470	95.066	92.498	+33,6%	-2,7%
Onderbrekingsuitkeringen	251.002	263.032	228.035	233.663	240.139	-4,3%	+2,8%
<i>Tijdskrediet</i>	105.290	87.821	87.805	87.678	89.002	-15,5%	+1,5%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	52.814	45.396	40.121	36.518	33.766	-36,1%	-7,5%
<i>Thematische verloven</i>	92.898	129.815	100.109	109.467	117.372	+26,3%	+7,2%
Overige uitkeringen	107.092	87.232	85.866	82.385	68.568	-36,0%	-16,8%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	31.300	28.290	28.247	27.343	23.923	-23,6%	-12,5%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	55.141	42.730	41.810	39.059	28.898	-47,6%	-26,0%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	18.658	13.864	14.088	14.959	14.542	-22,1%	-2,8%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	1.992	2.348	1.721	1.023	1.205	-39,5%	+17,8%
Algemeen totaal	848.727	1.076.947	862.144	742.017	723.053	-14,8%	-2,6%

Tabel 1 biedt een algemeen overzicht van de groepen RVA-uitkeringstrekkers die in deze publicatie aan bod komen. Het totaal van de uitkeringstrekkers is in T3 2023 met 2,6% gedaald op jaarbasis. Het aantal vergoede werklozen daalt met 2,7% op jaarbasis. De werkzoekenden kennen een daling met 1,0%. De grootste relatieve daling is er bij de niet-werkzoekenden: hun aantal blijft snel afnemen (-31,4%).

Ten opzichte van het derde trimester van vorig jaar is de groep tijdelijk werklozen gedaald met 2,7%.

De groep met vrijstelling van inschrijving als werkzoekende (voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA) omvat zowel werklozen als werkenden. Deze groep daalt met 3,7% op jaarbasis.

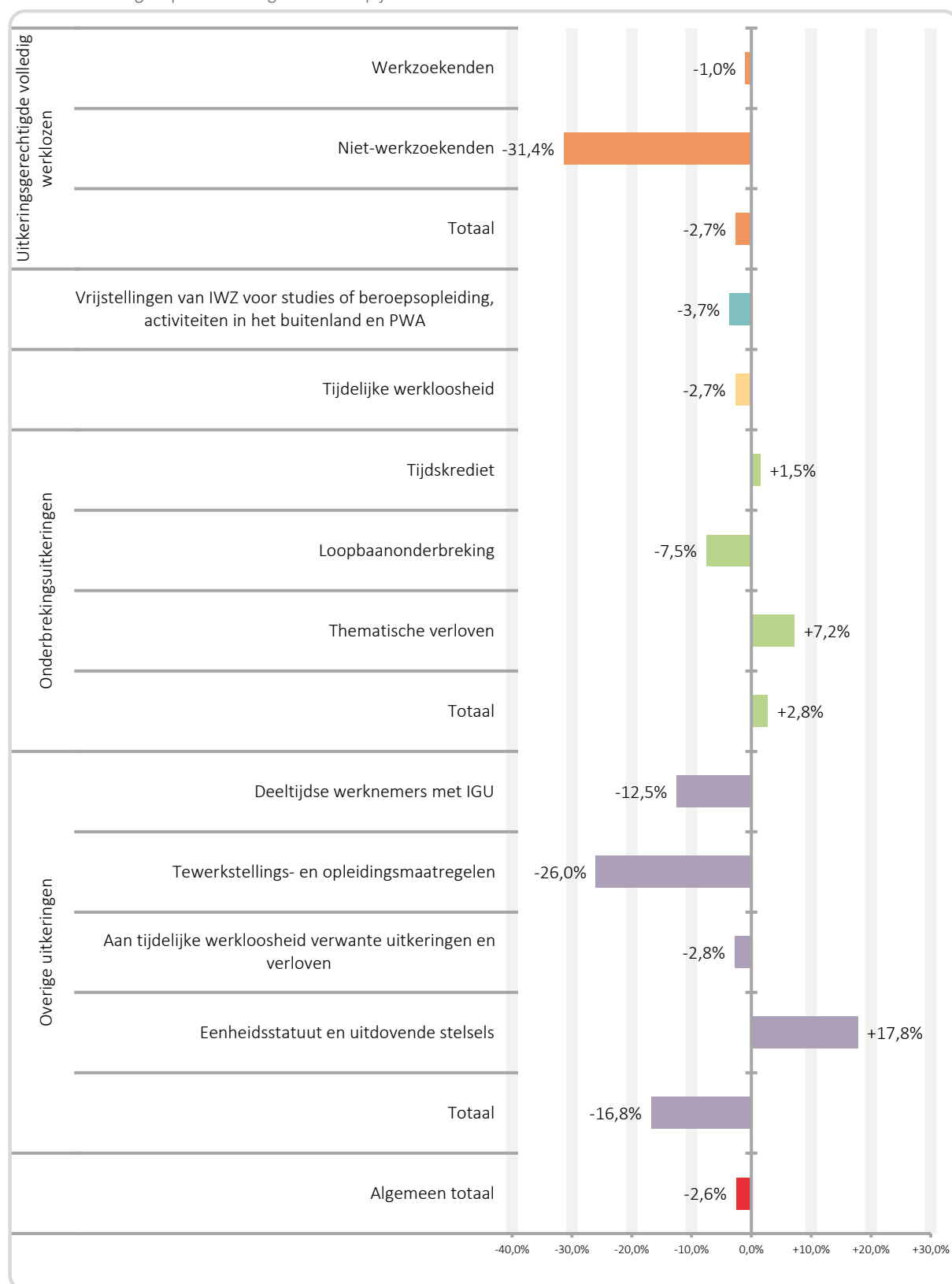
De groep werknemers met een uitkering voor tijdskrediet, loopbaanonderbreking of voor een thematisch verlof stijgt met 2,8%. We noteren een daling voor loopbaanonderbreking (-7,5%), een stijging voor tijdskrediet (+1,5%) en een stijging voor thematische verloven (+7,2%).

Voor de overige uitkeringen noteren we tenslotte een daling van 16,8% op jaarbasis. De grootste groep in deze categorie zijn de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen. Dit betreft grotendeels maatregelen waarvan de bevoegdheid is overgedragen naar de gewesten. Een groot deel is dan ook uitdovend, wat de daling met 26,0% op jaarbasis verklaart. Verder bevat deze groep de deeltijdse werknemers met een inkomensgarantieuitkering, die afnemen met 12,5% op jaarbasis. De aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven nemen af met 2,8% op jaarbasis. Ten slotte bevat deze restgroep de maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut (crisispremie, ontslaguitkering en ontslagcompensatievergoeding), het halftijds brugpensioen en stelsels voor grensarbeiders.

In T3 2023 werden in de verschillende uitkeringsstelsels van de RVA in totaal gemiddeld per maand 723.053 betalingen geteld, een aantal dat 14,8% lager ligt dan in T3 2019. Sinds meerdere jaren evolueert het gemiddelde aantal betalingen per maand in dalende lijn. Die tendens werd gebroken tijdens de periode 2020 - 2021 ten gevolge van de coronacrisis en het groot aantal betalingen tijdelijke werkloosheid dat hiervan het gevolg was. Wanneer we de vergelijking maken met het overeenkomstige trimester van het jaar 2019, zien we een grote afname van het aantal vergoede werklozen (-23,5%), vooral bij de niet-werkzoekenden (-80,9%). Bij de tijdelijk werklozen is er een grote stijging van 33,6%. Er is een grote stijging van het aantal werknemers met een thematisch verlof (+26,3%) en een sterke daling van het aantal werknemers met loopbaanonderbreking (-36,1%) en tijdskrediet (-15,5%). Ook bij de vrijstellingen en de overige uitkeringen zijn er sterke dalingen van respectievelijk 25,3% en 36,0%.

Grafiek 1

Evolutie van de groepen uitkeringstrekkers op jaarbasis

De hierboven geschetste evoluties hebben uiteraard een impact op de verhouding tussen de verschillende uitkeringstrekkers van de RVA.

De vergoede werklozen vormen in T3 2023 met een aandeel van 41,1% de grootste groep, hun belang neemt af met 4,7 procentpunt ten opzichte van het overeenkomstige trimester van 2019. Deze daling is toe te schrijven aan de evolutie bij de niet-werkzoekenden (-5,4 procentpunt).

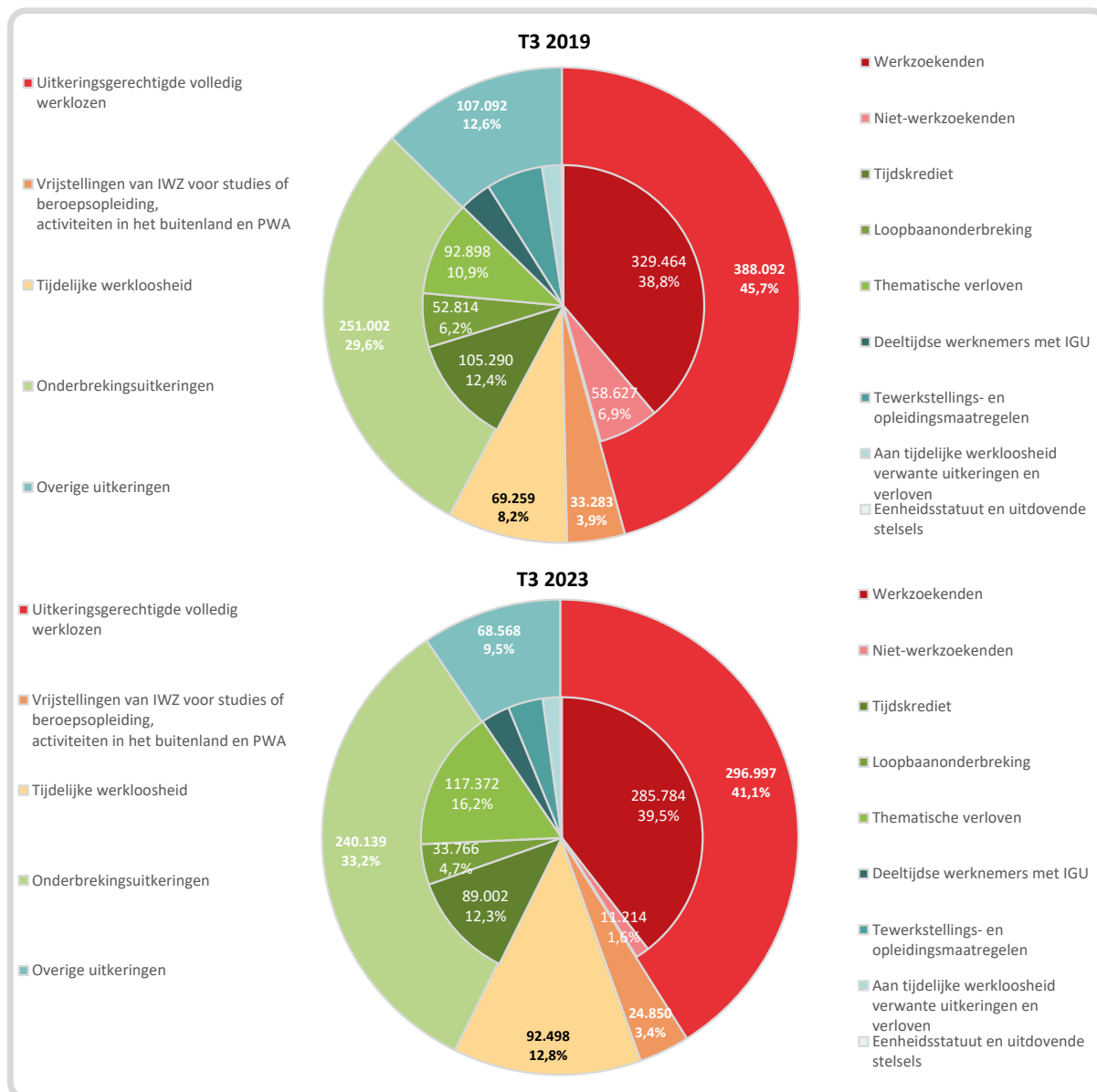
Het belang van de groep van de tijdelijk werklozen in T3 2023 is toegenomen ten opzichte van T3 2019: +4,6 procentpunt. Zij hebben een aandeel van 12,8%.

Het relatieve belang van de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen is ten opzichte van T3 2019 afgenomen met 2,5 procentpunt. Het relatief belang van de vrijstellingen is afgenomen met 0,5 procentpunt.

In T3 2023 vertegenwoordigen de werknemers met een uitkering voor tijdskrediet, loopbaanonderbreking of een thematisch verlof 33,2% van de totale groep RVA-gerechtigden. Na de vergoede werklozen vormen zij de tweede grootste groep. Ten opzichte van T3 2019 is hun belang toegenomen (+3,6 procentpunt).

Grafiek 2

Evolutie van de onderlinge verhouding van de uitkerings-trekkers

2

Maatschappelijke en socio-economische context

2.1

Evolutie van de conjunctuur en de arbeidsmarkt

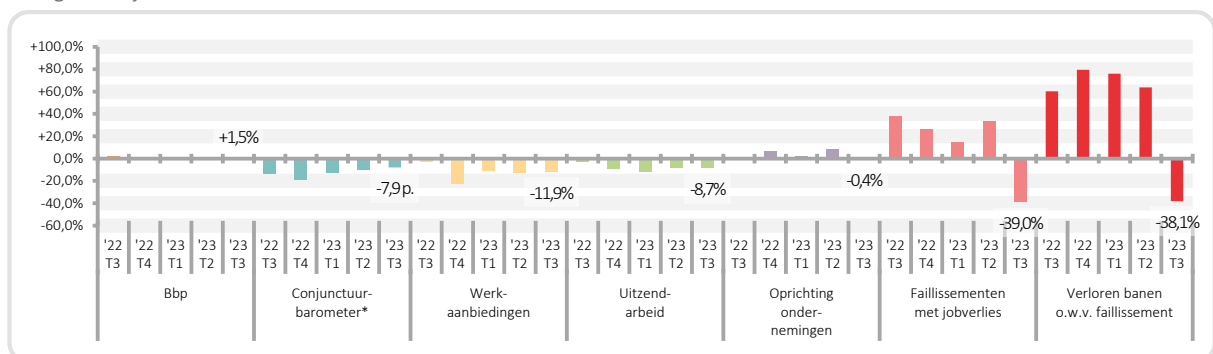
Het jaar 2022 ving aan met goede vooruitzichten in het licht van een tempering van de gevolgen van de coronacrisis, maar werd door het conflict in Oekraïne en de energiecrisis gekenmerkt met een hoge inflatie. Niettegenstaande kende het bbp in 2022 nog een positieve groei. In het eerste deel van 2023 zien we de gevolgen van de economische turbulentie verder doorsijpelen. In de tweede helft van 2023 blijven er uitdagingen, maar zijn er tekenen van een stabilisatie van de economische situatie.

Tabel 2
Conjuncturele indicatoren

T3	Bbp	Conjunctuur- barometer	Werk- aanbiedingen	Uitzend- arbeid	Oprichting onder- nemingen	Faillissementen met jobverlies	Verloren banen o.w.v. faillissement	Werknemers betrokken bij aankondiging van collectief ontslag
2019	111.962	-5,5	98.557	799.466	9.238	747	4.506	1.429
2020	108.394	-12,2	81.352	682.057	10.417	556	6.230	1.985
2021	114.485	+7,2	130.583	771.053	10.329	459	2.372	1.000
2022	116.655	-6,8	126.185	744.351	10.491	636	3.800	926
2023	118.401	-14,7	111.175	679.411	10.447	388	2.354	1.408
Evol. 2019- 2023	+ 5,8%	-9,2 p.	+ 12,8%	- 15,0%	+ 13,1%	- 48,1%	- 47,8%	- 1,5%

	Bbp	Conjunctuur- barometer	Werk- aanbiedingen	Uitzend- arbeid	Oprichting onder- nemingen	Faillissementen met jobverlies	Verloren banen o.w.v. faillissement	Werknemers betrokken bij aankondiging van collectief ontslag
2019	100	+0,0 p.	100	100	100	100	100	100
2020	97	-6,7 p.	83	85	113	74	138	139
2021	102	+12,7 p.	132	96	112	61	53	70
2022	104	-1,3 p.	128	93	114	85	84	65
2023	106	-9,2 p.	113	85	113	52	52	99

Grafiek 3
Variatie t.o.v. het overeenkomstige trimester van het
voorgaande jaar¹

Bronnen: NBB - bbp in miljoenen kettingeuro's - referentiejaar 2015 - van seizoenschommelingen en kalendereffecten gezuiverde gegevens + perscommuniqué - INR - Flash estimate en kwartaalrekeningen (meest recente trimester); maandelijkse conjunctuurenquête bij de ondernemingen – seizoengezuiverde gegevens (maandgemiddelde op jaarbasis); VDAB, FOREM, Actiris, ADG - Door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling ontvangen werkaanbiedingen uit het normale economische circuit, met uitzondering van uitzendarbeid en uitwisseling van aanbiedingen tussen de gewestelijke diensten; Federgon – Uitzendarbeid: Jaarlijkse groei + Raming van het gemiddeld aantal gepresteerde uren uitzendarbeid per dag – berekening RVA; FOD Economie – Oprichting van ondernemingen in de profitsector; Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers (RVA); FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg - Collectieve ontslagen (lange reeks)

* Omwille van zijn aard, wordt de evolutie van de conjunctuurbarometer uitgedrukt in punten i.p.v. percentages.

¹ Vanwege de grote variaties werden het aantal werknemers betrokken bij aankondiging van een collectief ontslag niet opgenomen in deze visuele weergave.

Tabel 3
Evolutie van het bbp

	Bbp in miljoenen kettingeuro's	Evolutie
2019	446.285	+2,2%
2020	422.805	-5,3%
2021	451.772	+6,9%
2022	465.370	+3,0%
2023*	469.558	+0,9%
	471.885	+1,4%
2024*	473.784	+0,9%
	478.492	+1,4%

* Vooruitzichten gebaseerd op de Economische Begroting van het Federaal Planbureau, Economische projecties en Belgian Prime News van de Nationale Bank, Regards économiques van IRES, World Economic Outlook van het IMF, Economic forecasts van de Europese Commissie en de Belgium Economic Forecast van de OESO. De tabel geeft de minimale en de maximale geraamde groei weer op basis van die diverse vooruitzichten.

Zwaar getroffen door de coronacrisis en met een recordrecessie in het tweede kwartaal van 2020 (-11,8%), groeide het bbp opnieuw in 2021 en dit sneller dan verwacht. Met een groei van +6,9% voor het gehele jaar, was het bbp ongeveer terug op het niveau van voor de crisis. In het derde kwartaal van 2023 kende het bbp een lichte stijging van 1,5% op jaarbasis, vergeleken met de stijging van 1,3% in het voorgaande kwartaal, wat wijst op een licht opwaartse curve.

De prognoses voor 2023 en 2024 zijn nog onzeker. Alle geraadpleegde agentschappen blijven (beperkte) groei aankondigen voor de twee jaren: tussen 0,9 en 1,4% voor 2023 en van 0,9 tot 1,4% voor 2024.

De conjunctuurbarmometer, die -36 punten liet noteren op het hoogtepunt van de coronacrisis, vertoonde vanaf april 2021 weer gunstige waarden met een gemiddelde van +6 punten, maar vanaf juni 2022 keerde die tendens weer. In het derde kwartaal van 2023 werd deze negatieve trend verdergezet (-9,2p verschil op jaarbasis).

Dit heeft voor het tweede trimester op rij invloed op de werkgelegenheidscijfers: 111.175 vacatures in T3 2023, d.w.z. 11,9% minder dan in T3 2022. We zien een lichte daling van nieuwe bedrijven, die 10.447 opgerichte bedrijven vertegenwoordigt. Het aantal gepressteerde uren uitzendarbeid daalt sterk (-8,7%).

Het aantal faillissementen met banenverlies laat een forse daling zien ten opzichte van T3 2022 (-39,0%). In vergelijking met de resultaten van 2019 zien we een daling van 48,1%. Het aantal collectieve ontslagen is sterk gestegen tegenover het jaar voordien, maar kent een sterke daling tegenover T2 van 2023 (-38,1%).

2.2

De Belgische arbeidsmarktstructuur in Europese context

Eurostat, de statistische dienst van de Europese Commissie, publiceert internationaal geharmoniseerde arbeidsmarktstatistieken gebaseerd op een trimestriële enquête bij een steekproef van de bevolking. Dit laat toe de effecten van verschillen in reglementering te neutraliseren bij het maken van internationale vergelijkingen. Aangezien de data binnen dit deel afhankelijk zijn van de publicatiemomenten bij Eurostat, zijn de hier behandelde data met een trimester vertraging beschikbaar.

2.2.1

Werkloosheidsgraad

Tabel 4

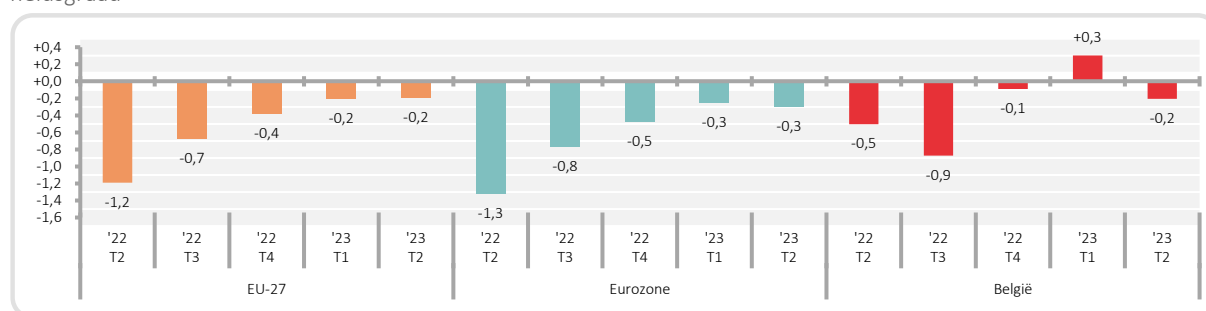
Geharmoniseerde werkloosheidsgraad

T2	EU-27	Eurozone	België	EU-27	Eurozone	België
2019	6,7	7,5	5,4	-	-	-
2020	6,8	7,4	4,9	+0,1	-0,1	-0,4
2021	7,3	8,0	6,2	+0,6	+0,5	+0,8
2022	6,1	6,7	5,7	-0,6	-0,8	+0,3
2023	5,9	6,4	5,5	-0,8	-1,1	+0,1
Evol. 2019-2023	-0,8	-1,1	+0,1			

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

Grafiek 4

Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkloosheidsgraad

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

In T2 2023 bedraagt de Belgische werkloosheidsgraad 5,4%. Dit is ongeveer gelijk aan die van T2 2019. De EU-27 heeft met 5,9% een lagere werkloosheidsgraad dan in T2 2019, maar blijft nog steeds 0,4 procentpunt hoger dan het Belgische peil. In T2 2023 is de werkloosheidsgraad in de Eurozone (6,4%) 1,1 procentpunt lager dan in T2 2019.

Met betrekking tot de evolutie van de laatste vijf trimesters zien we algemeen een dalende trend, behalve voor België in het tweede kwartaal van 2023. Deze stijging van de werkloosheidsgraad stemt echter eerder overeen met een daling van de inactiviteit dan van de werkgelegenheid (cf. infra).

Voor de interpretatie van de data vanaf 2021 is het echter relevant op te merken dat Eurostat vanaf dat jaar een methodologische wijziging heeft doorgevoerd. Aangezien in diverse lidstaten personen langdurig en ononderbroken in een stelsel van tijdelijke werkloosheid zijn terechtgekomen, worden personen die in een dergelijk stelsel minstens 3 maanden onafgebroken het werk hebben neergelegd voortaan geteld als werklozen (i.p.v. als tewerkgesteld of inactief). Dit trekt de werkloosheidspercentages enigszins op t.o.v. de werkwijze in de voorgaande jaren. We kunnen ervan uitgaan dat dit effect groter is voor België, dat een relatief sterk uitgewerkt stelsel voor tijdelijke werkloosheid kent, dan voor de meeste andere Europese landen.

2.2.2

Werkgelegenheidsgraad

Tabel 5

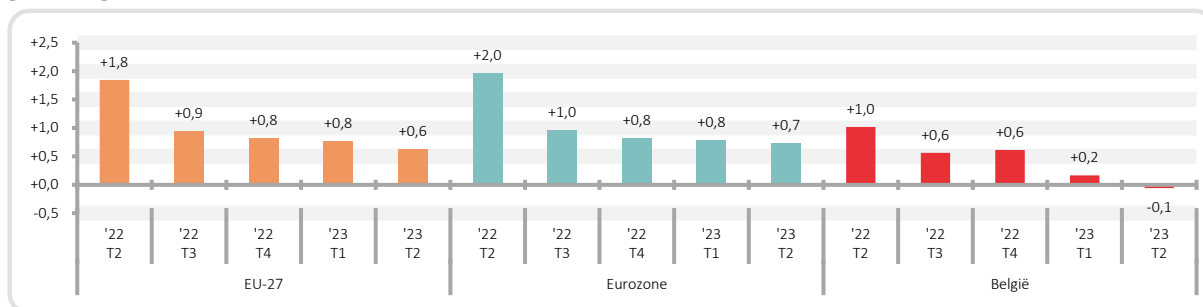
Geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad

T2	EU-27	Eurozone	België	EU-27	Eurozone	België
2019	68,5	68,0	65,6	-	-	-
2020	66,8	66,1	64,2	-1,7	-1,9	-1,3
2021	68,1	67,6	65,0	-0,4	-0,4	-0,6
2022	70,0	69,5	66,0	+1,5	+1,6	+0,4
2023	70,6	70,3	65,9	+2,1	+2,3	+0,4
Evol. 2019-2023	+2,1	+2,3	+0,4			

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

Grafiek 5

Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

In T2 2023 bedroeg de werkgelegenheidsgraad voor België 65,9 %. Dat is 0,4 procentpunten hoger dan in T2 2019. Een iets hogere stijging is terug te vinden voor de EU-27 (+2,1 procentpunten) en de eurozone (+2,3 procentpunten). De werkgelegenheidsgraad voor de EU-27 en de eurozone ligt hoger dan voor België (respectievelijk 70,6% en 70,3%).

In de laatste vijf trimesters zien we op jaarbasis een stijging van de werkgelegenheidsgraad. Deze stijging is kleiner in België.

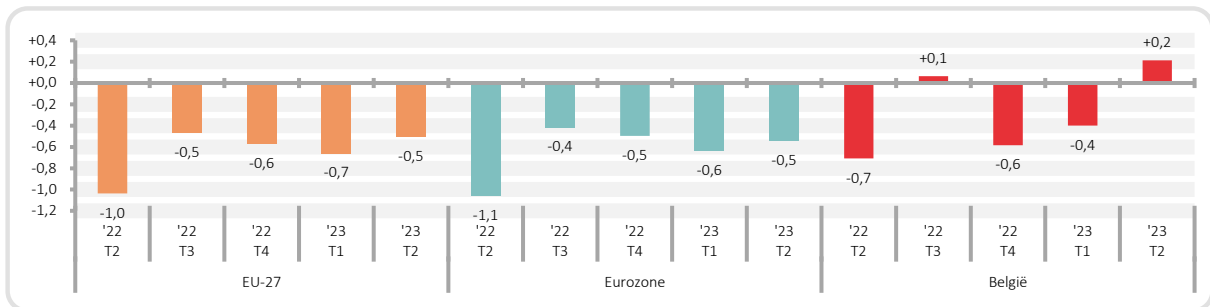
2.2.3 Inactiviteitsgraad

Tabel 6
Geharmoniseerde inactiviteitsgraad

T2	EU-27	Eurozone	België	EU-27	Eurozone	België
2019	26,6	26,5	30,7	-	-	-
2020	28,4	28,6	32,4	+1,8	+2,1	+1,7
2021	26,5	26,5	30,7	-0,1	+0,0	+0,0
2022	25,5	25,5	30,0	-1,1	-1,0	-0,7
2023	25,0	24,9	30,3	-1,6	-1,6	-0,5
Evol. 2019-2023	-1,6	-1,6	-0,5			

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

Grafiek 6
Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde inactiviteitsgraad

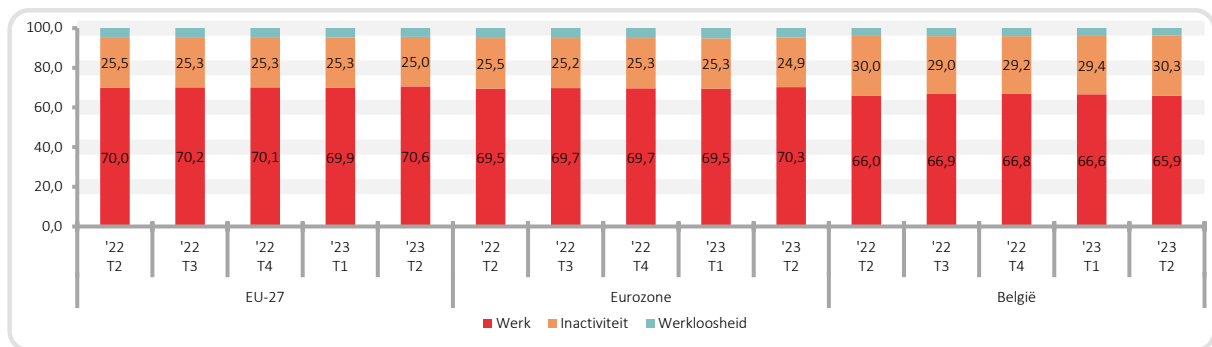
Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

In T2 2023 bedroeg de inactiviteitsgraad in België 30,3%. De inactiviteitsgraad daalde met -0,5 procentpunten ten opzichte van het T2 2019.

Voor de Europese Unie en de eurozone is de daling iets groter dan voor België. De inactiviteitsgraad in de Europese Unie en de Eurozone ligt respectievelijke 1,6 en 1,6 procentpunten lager dan in T2 2019. De inactiviteitsgraad blijft in België hoger dan in de Eurozone en de Europese Unie.

Vanaf T2 2021 is er een daling van de inactiviteitsgraad voor België, de EU-27 en de Eurozone. Voor België was de daling groter in T4 2021 en T1 2022 dan voor de EU-27 en de Eurozone. In de daaropvolgende trimesters keert de trend. In T3 2022 kennen we zelfs een lichte stijging van de inactiviteitsgraad.

Grafiek 7
Structuur van de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar)

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

Ten slotte vergelijken we de verhoudingen van de groepen werkenden, werklozen en inactieven². België heeft een hogere inactiviteitsgraad dan de EU-27 en de eurozone. Hierdoor noteren we voor België t.o.v. de totale beroepsbevolking, ondanks een relatief laag percentage werkloosheid, toch een lagere werkgelegenheidsgraad dan voor de EU-27 of de eurozone.

² Terwijl de werkgelegenheidsgraad en de inactiviteitsgraad berekend worden ten opzichte van de totale populatie, houden we bij de werkloosheidsgraad enkel rekening met de actieve populatie. In deze grafiek worden de proporties ten opzichte van de totale populatie bekeken, waardoor de percentages voor werkloosheid in deze grafiek verschillen met de werkloosheidsgraad die we eerder hebben besproken.

3

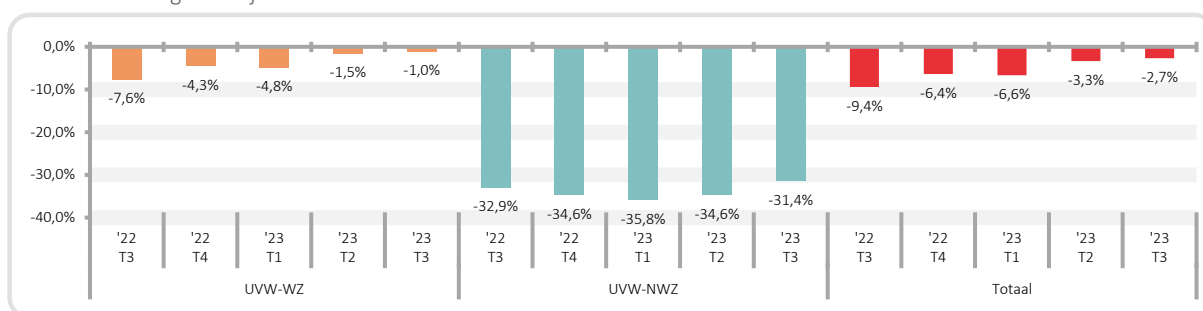
Volledige werkloosheid

3.1 Kerncijfers

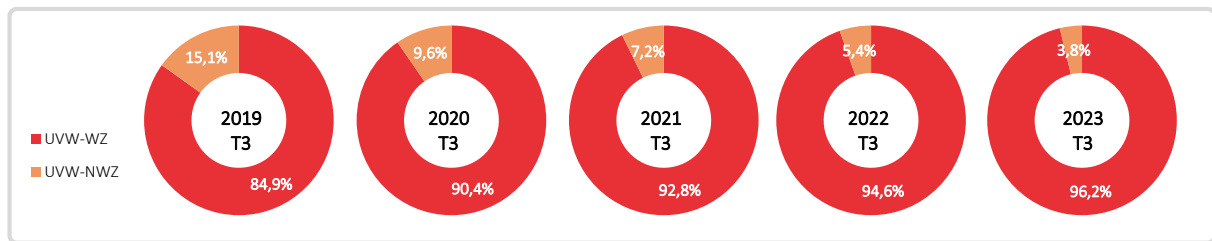
Tabel 7
Evolutie van de UVW (WZ + NWZ)

T3	UVW-WZ	UVW-NWZ	Totaal	UVW-WZ	UVW-NWZ	Totaal
2019	329.464	58.627	388.092	100	100	100
2020	346.784	36.970	383.753	105	63	99
2021	312.417	24.360	336.777	95	42	87
2022	288.755	16.345	305.100	88	28	79
2023	285.784	11.214	296.997	87	19	77
Evol. 2019-2023	-13,3%	-80,9%	-23,5%			

Grafiek 8
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Grafiek 9
Verhouding van de UVW

De uitkeringsgerechtigde volledig werklozen omvatten zowel werkzoekenden (UVW-WZ) als niet-werkzoekenden (UVW-NWZ). Onder de werkzoekenden rekenen wij de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van studies, de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van vrijwillig deeltijdse arbeidsprestaties, de werkzoekende uitkeringsgerechtigden binnen het stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT), de niet-toeleidbare werkzoekenden met een beschermingsuitkering en de kunstwerkers. De groep van de UVW-NWZ bestaat uit de niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van vrijwillig deeltijds werk, de oudere vrijgestelde uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen die zijn vrijgesteld van inschrijving als werkzoekende (IWZ) omwille van mantelzorg of moeilijkheden van sociale of familiale aard, en de SWT'ers die zijn vrijgesteld van IWZ.

Zowel de evolutie van de UVW-WZ als die van de UVW-NWZ worden beïnvloed door reglementaire wijzigingen wanneer die de voorwaarden om vrijgesteld te worden van IWZ verstrengen of versoepelen. Als gevolg van die bepalingen functioneren de UVW-WZ en de UVW-NWZ dan als communicerende vaten. Echter, de evolutie van de UVW-WZ (en in mindere mate van de UVW-NWZ) hangt ook in belangrijke mate af van de conjunctuur.

In T3 2023, neemt het aantal niet-werkzoekenden op jaarbasis af met 31,4%, terwijl het aantal werkzoekenden afneemt met 1,0%. Hierdoor neemt het aandeel niet-werkzoekenden in het totaal van de UVW verder af (3,8% van de UVW in T3 2023 t.o.v. 15,1% in T3 2019). Het totale aantal UVW neemt af met 2,7% op jaarbasis.

3.2

Evolutie van de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ)

3.2.1

Volgens stelsel

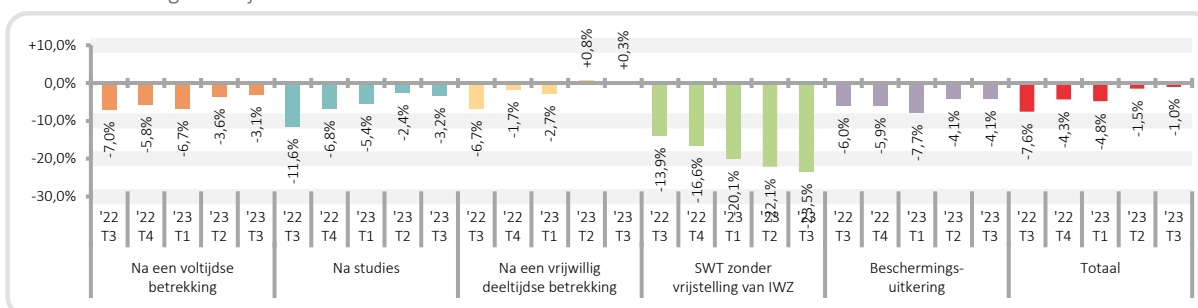
Tabel 8

Evolutie van de UVW-WZ volgens stelsel

T3	Na een voltijdse betrekking	Na studies	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	SWT zonder vrijstelling van IWZ	Beschermings- uitkering	Kunst- werkers	Totaal
2019	268.501	31.156	19.607	10.201	0	0	329.464
2020	284.229	30.471	21.503	10.580	0	0	346.784
2021	255.543	24.446	19.278	10.849	2.301	0	312.417
2022	237.662	21.607	17.980	9.344	2.162	0	288.755
2023	230.349	20.909	18.040	7.151	2.074	7.261	285.784
Evol. 2019- 2023	-14,2%	-32,9%	-8,0%	-29,9%	-	-	-13,3%
2019	100	100	100	100	-	-	100
2020	106	98	110	104	-	-	105
2021	95	78	98	106	-	-	95
2022	89	69	92	92	-	-	88
2023	86	67	92	70	-	-	87

Grafiek 10

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

In T3 2023 werden gemiddeld per maand 285.784 werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ) geteld, d.i. 2.972 of 1,0% minder dan in T3 2022.

Bij de grootste subgroep, de UVW-WZ op basis van voltijdse arbeidsprestaties, bedraagt de daling op jaarbasis 3,1%. Het aantal UVW-WZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking stijgt met 0,3% op jaarbasis.

Het aantal SWT'ers zonder vrijstelling van inschrijving als werkzoekende neemt onder invloed van de ingeperkte vrijstellingsmogelijkheden (cf. infra) af met 23,5% op jaarbasis tot 7.151 fysieke eenheden.

We noteren ook een daling bij de UVW-WZ toegelaten op basis van studies (-3,2% op jaarbasis of -32,9% t.o.v. 2019).

Sinds 1 oktober 2020 werd een nieuw statuut gecreëerd. Het gaat om de niet-toeleidbare werkzoekende: de werkzoekende die de bevoegde dienst voor arbeidsbemiddeling identificeert aan de hand van de internationaal erkende screeningstool ICF - International Classification of Functioning, Disability and Health - en erkent als iemand die te maken krijgt met een combinatie van psychologische, medische en sociale factoren die zijn gezondheid en/of zijn sociale of professionele integratie ernstig aantasten, waardoor hij niet in het normale economische circuit of in het kader van al dan niet bezoldigd aangepast of omkaderd werk kan werken.

Het statuut van niet-toeleidbare werkzoekende wordt toegekend voor een periode van twee jaar en is hernieuwbaar met een nieuwe evaluatie door de screeningstool ICF. In T3 2023 waren er gemiddeld per maand 2.074 niet-toeleidbare uitkeringsgerechtigde werkzoekenden die een beschermingsuitkering ontvingen.

Als gevolg van de hervorming van de regelgeving voor werknemers in de kunstensector is sinds 1 oktober 2022 een nieuw statuut gecreëerd. In T3 2023 werden gemiddeld per maand 7.261 kunstwerkers geteld, d.i. 2,54% van de UVW-WZ.

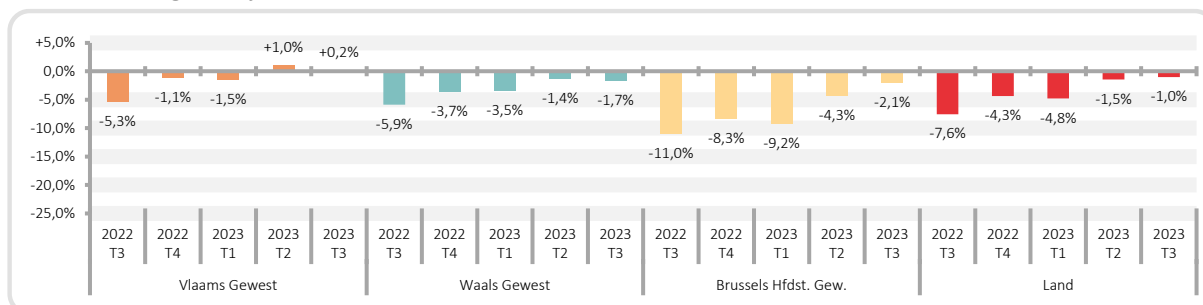
3.2.2

Volgens gewest

Tabel 9
Evolutie van de UVW-WZ volgens gewest

T3	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2019	134.265	64.814	130.386	329.464	100	100	100	100
2020	138.787	68.188	139.809	346.784	103	105	107	105
2021	128.915	65.604	117.899	312.417	96	101	90	95
2022	122.049	61.762	104.944	288.755	91	95	80	88
2023	122.309	60.695	102.780	285.784	91	94	79	87
Evol. 2019-2023	-8,9%	-6,4%	-21,2%	-13,3%				

Grafiek 11
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Sinds T3 2019 is het aantal UVW-WZ in het Brussels Hoofdstedelijk met 21,2% gedaald. In het Vlaams Gewest was er een minder uitgesproken daling van 8,9%, terwijl in het Waals Gewest de daling slechts 6,4% bedroeg. Voor T3 2023 is een daling op jaarbasis te zien in het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, terwijl het Vlaams Gewest een lichte stijging laat zien.

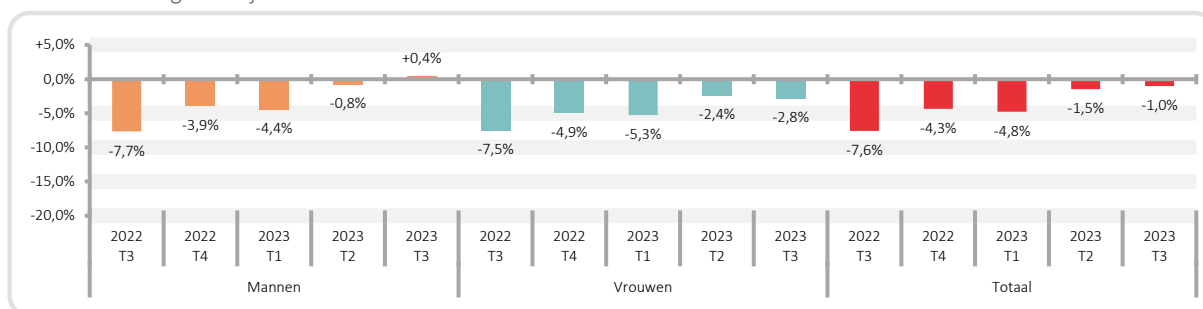
3.2.3

Volgens geslacht

Tabel 10
Evolutie van de UVW-WZ volgens geslacht

T3	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2019	181.853	147.611	329.464	100	100	100
2020	192.584	154.199	346.784	106	104	105
2021	172.992	139.425	312.417	95	94	95
2022	159.744	129.011	288.755	88	87	88
2023	160.389	125.395	285.784	88	85	87
Evol. 2019-2023	-11,8%	-15,1%	-13,3%			

Grafiek 12
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

In de afgelopen vijf jaar heeft de werkloosheid zich voor mannen (-11,8%) en vrouwen (-15,1%) op vergelijkbare wijze ontwikkeld.

Op jaarbasis, in T3 2023 noteren we een stijging voor mannen van 0,4% en een daling voor vrouwen van 2,8%. Het aandeel van de mannen is 56,1% en dat van de vrouwen 43,9%.

3.2.4

Volgens leeftijdsklasse

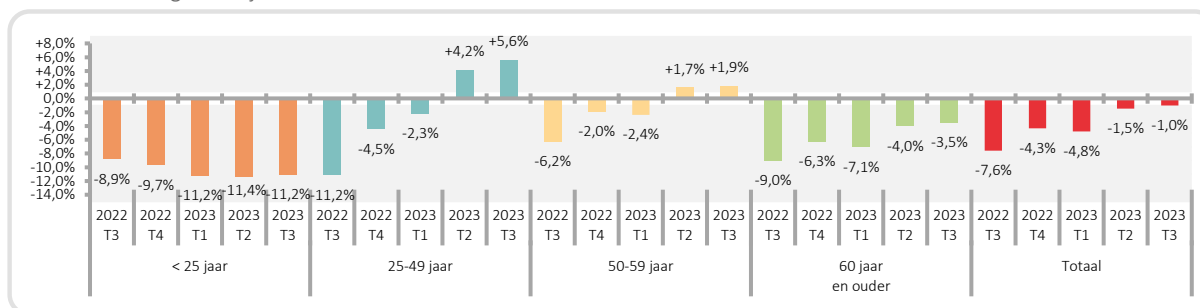
Tabel 11

Evolutie van de UVW-WZ volgens leeftijdsklasse

T3	< 25 jaar	25-49 jaar	50-59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal	< 25 jaar	25-49 jaar	50-59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal
2019	42.843	23.936	185.996	76.689	329.464	100	100	100	100	100
2020	47.587	25.252	198.753	75.193	346.784	111	105	107	98	105
2021	47.548	20.236	175.530	69.104	312.417	111	85	94	90	95
2022	43.338	17.970	164.577	62.871	288.755	101	75	88	82	88
2023	38.500	18.983	167.638	60.663	285.784	90	79	90	79	87
Evol. 2019-2023	-10,1%	-20,7%	-9,9%	-20,9%	-13,3%					

Grafiek 13

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Op jaarbasis is het aantal UVW-WZ < 25 jaar (-11,2% of -4.838 eenheden) gedaald. Het aantal UVW-WZ van 25 tot 49 jaar (+5,6% of +1.013 eenheden) en het aantal 50 tot 59 jarigen UVW-WZ (+1,9% of 3.062 eenheden) zijn gestegen.

Bij de 60-plussers (-3,5% of 2.208 eenheden) noteren we een daling. Dit komt omdat men vanaf 2020 enkel nog op basis van minstens 44 jaar beroepsverleden de vrijstelling kan aanvragen, niet meer op basis van leeftijd.

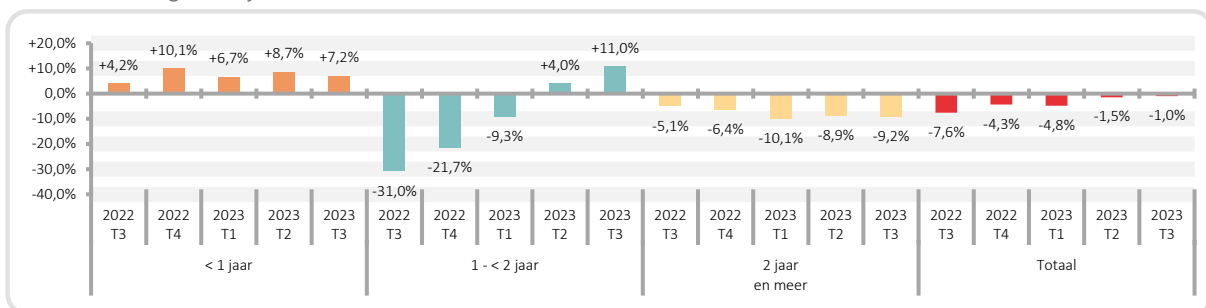
3.2.5

Volgens werkloosheidsduur

Tabel 12
Evolutie van de UVW-WZ volgens werkloosheidsduur

T3	< 1 jaar	1 - < 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal	< 1 jaar	1 - < 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal
2019	116.649	56.611	156.204	329.464	100	100	100	100
2020	126.057	61.398	159.329	346.784	108	108	102	105
2021	88.100	61.317	163.001	312.417	76	108	104	95
2022	91.799	42.333	154.623	288.755	79	75	99	88
2023	98.394	46.979	140.410	285.784	84	83	90	87
Evol. 2019-2023	-15,6%	-17,0%	-10,1%	-13,3%				

Grafiek 14
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Werklozen die minder dan een jaar werkloos zijn, zijn van de drie beschouwde categorieën per definitie de groep die het gevoeligst is voor de economische conjunctuur. Deze groep is de laatste vijf jaar gedaald (-15,6%). De afname van de groep met een werkloosheidsduur van 1 tot < 2 jaar (-17,0%) houdt vooral verband met de sterke daling tussen T3 2021 en T3 2022. De daling in de groep met een werkloosheidsduur van 2 jaar of meer (-10,1%) is geringer.

Uit de jaarlijkse schommelingen blijkt dat de werklozen met een werkloosheidsduur van 2 jaar of meer gedaald zijn in T3 2023 (-9,2% ten opzichte van T3 2022). De werkloosheid van korte duur (< 1 jaar) en de werklozen met een werkloosheidsduur van 1 tot < 2 jaar kenden daarentegen een stijging op jaarbasis met 7,2% en 11,0%.

3.2.6

Volgens gezinscategorie

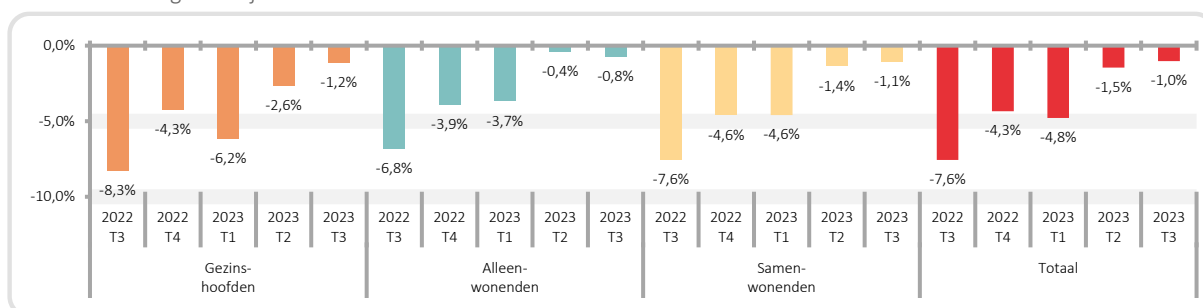
Tabel 13

Evolutie van de UVW-WZ volgens gezinscategorie

T3	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal
2019	93.825	86.412	149.227	329.464	100	100	100	100
2020	95.459	91.852	159.472	346.784	102	106	107	105
2021	87.815	85.287	139.315	312.417	94	99	93	95
2022	80.514	79.469	128.771	288.755	86	92	86	88
2023	79.576	78.859	127.348	285.784	85	91	85	87
Evol. 2019- 2023	-15,2%	-8,7%	-14,7%	-13,3%				

Grafiek 15

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

NB: Het totaal kan ook een klein aantal UVW-WZ omvatten met een andere gezinscategorie dan de drie bovenstaande meest gebruikelijke categorieën.

Tussen T3 2019 en T3 2023 daalt het aantal gezins-hoofden UVW-WZ met 15,2% en het aantal samen-wonenden met 14,7%, terwijl het aantal alleenwo-nenden in mindere mate gedaald is met 8,7%.

Op jaarbasis daalt het aantal UVW-WZ eveneens bin-nen alle gezinscategorieën.

3.3

Evolutie van de niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-NWZ)

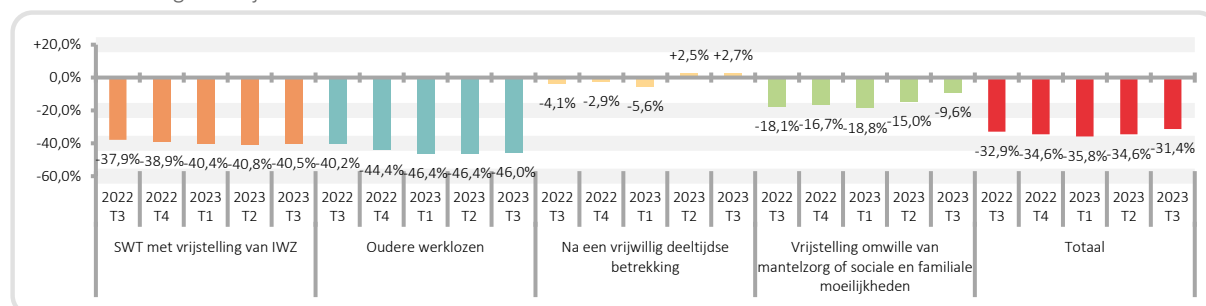
Tabel 14

Evolutie van de UVW-NWZ volgens stelsel

T3	SWT met vrijstelling van IWZ	Oudere werklozen	Vrijstelling omwille van Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	Vrijstelling omwille van mantelzorg of sociale en familiale moeilijkheden	Totaal	SWT met vrijstelling van IWZ	Oudere werklozen	Vrijstelling omwille van Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	Vrijstelling omwille van mantelzorg of sociale en familiale moeilijkheden	Totaal
2019	44.562	8.943	4.387	736	58.627	100	100	100	100	100
2020	30.229	2.579	3.620	541	36.970	68	29	83	74	63
2021	20.159	411	3.362	428	24.360	45	5	77	58	42
2022	12.523	246	3.225	351	16.345	28	3	74	48	28
2023	7.451	133	3.313	317	11.214	17	1	76	43	19
Evol. 2019-2023	- 83,3%	- 98,5%	- 24,5%	- 56,9%	- 80,9%					

Grafiek 16

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

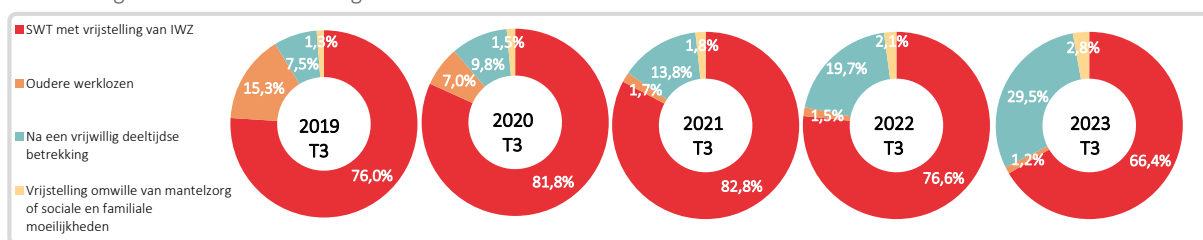

Er zijn nog slechts 133 oudere werklozen (-98,5%). Ook de niet werkzoekende SWT'ers zijn in vergelijking met T3 2019 sterk afgenomen met 83,3%. Het aantal UVW-NWZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking is gedaald met 24,5%. Het aantal UVW-NWZ dat is vrijgesteld om sociale of familiale redenen of als mantelzorger, is gedaald met 56,9%, wat het gevolg is van het feit dat sinds april 2015 alleen nog de vrijstelling voor mantelzorg is toegestaan.

In T3 2023 bedraagt de daling van het totale aantal UVW-NWZ op jaarbasis 31,4%. De grootste daling op jaarbasis doet zich voor bij de groep vrijgestelde oudere werklozen na voltijdse arbeidsprestaties (-46,0%). Hun aantal neemt versneld af ingevolge de uitstroom van werklozen die nog van overgangsmaatregelen konden genieten.

Grafiek 17

Verhouding van de UVW-NWZ volgens stelsel

De UVW-NWZ bestaan grotendeels uit SWT'ers met vrijstelling van de inschrijving als werkzoekende. In T3 2023 vertegenwoordigt hun aandeel 66,4% van de UVW-NWZ. De overige drie groepen (de vrijgestelde oudere UVW-NWZ na voltijdse arbeidsprestaties, de UVW-NWZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking en de UVW-NWZ vrijgesteld om mantelzorg of omwille van sociale of familiale redenen) vormen samen slechts 33,6% van het totale aantal UVW-NWZ.

Het aandeel van de vrijgestelde oudere werklozen na voltijdse arbeidsprestaties neemt af, met een aandeel van 1,2% in T3 2023, tegen 15,3% in T3 2019. De UVW-NWZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking en mantelzorgers vertegenwoordigen respectievelijk 29,5% en 2,8% van het totale aantal UVW-NWZ.

3.4

Bijzondere vrijstellingen

In het kader van de Zesde Staatshervorming werd aan de gewestelijke diensten de bevoegdheid overgedragen om bepaalde vrijstellingen toe te kennen, alsook over bepaalde aspecten van de reglementering rond vrijstellingen. Aangezien de betrokkenen met één van de desbetreffende vrijstellingen betalingen ontvangen in het kader van de werkloosheidsuitkering, blijven deze maatregelen deel uitmaken van de RVA-statistieken.

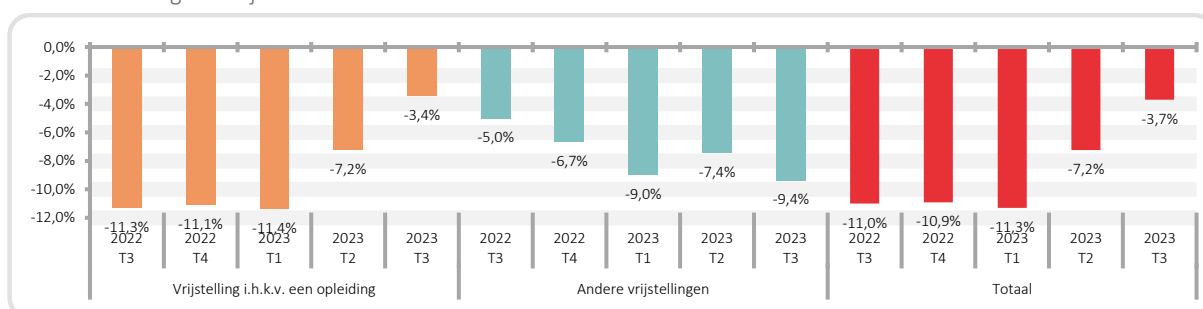
De stelsels van vrijstellingen voor het volgen van studies, opleidingen en stages werden overgedragen zonder tot nu toe fundamentele wijzigingen te ondergaan. In het Vlaams Gewest werd de regelgeving inzake vrijstellingen weliswaar enigszins aangepast, maar daarbij werd vaak uitgegaan van wat al federaal was voorzien.

Hoewel die materie niet wordt overgedragen, is het in deze context nuttig te vermelden dat vanaf 1 januari 2016 ook de PWA-vrijstelling een belangrijke hervorming kende. Ze werd voortaan beperkt tot de PWA-vrijstellingen beoogd in artikel 79, §4 bis, 2de lid (180 PWA-uren +33% permanente arbeidsongeschiktheid) en artikel 79ter, §5 (activiteit als PVP).

Tabel 15
Evolutie van de bijzondere vrijstellingen volgens type

T3	Opleidingen		Andere vrijstellingen		Totaal	Opleidingen		Andere vrijstellingen		Totaal
	Volgen van een beroepsopleiding	Hervatten van studies	Activiteiten in het buitenland	Activiteiten in PWA of als stadswacht		Volgen van een beroepsopleiding	Hervatten van studies	Activiteiten in het buitenland	Activiteiten in PWA of als stadswacht	
2019	23.332	8.339	4	1.608	33.283	100	100	100	100	100
2020	21.452	8.153	3	1.342	30.950	92	98	73	83	93
2021	20.305	7.515	4	1.172	28.996	87	90	109	73	87
2022	17.537	7.148	2	1.115	25.803	75	86	63	69	78
2023	16.803	7.034	1	1.012	24.850	72	84	27	63	75
Evol. 2019-2023	-28,0%	-15,7%	-72,8%	-37,1%	-25,3%					

Grafiek 18
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

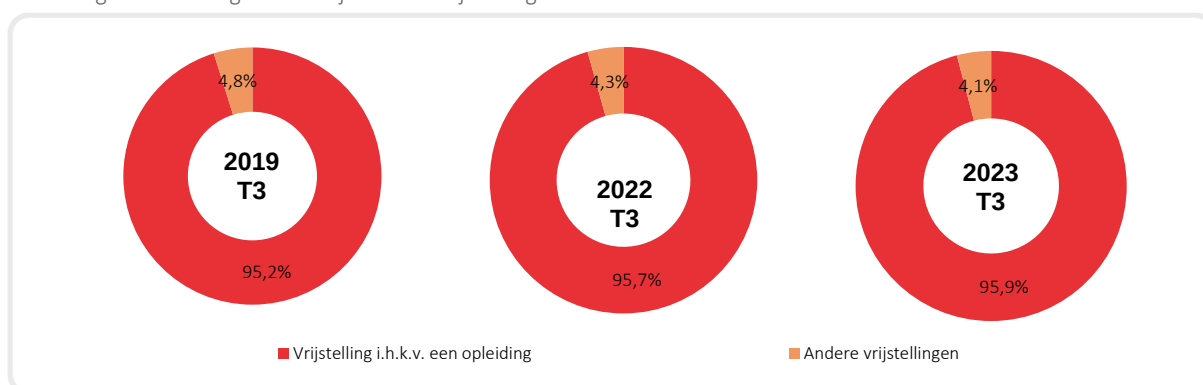

In T3 2023 werden gemiddeld 24.850 betalingen uitgevoerd voor deze vrijstellingen. Dit zijn er 25,3% minder ten opzichte van het derde kwartaal van 2019.

Op jaarbasis noteren we in T3 2023 een daling met 3,7%.

De vrijstellingen voor het volgen van een beroepsopleiding vormen de grootste groep van de vrijstellingen met een aandeel van 67,6%. Samen met de vrijstellingen voor het hervatten van studies vertegenwoordigen de opleidingen 95,9% van alle betalingen voor vrijstellingen

Grafiek 19
Onderlinge verhouding van de bijzondere vrijstellingen

3.5

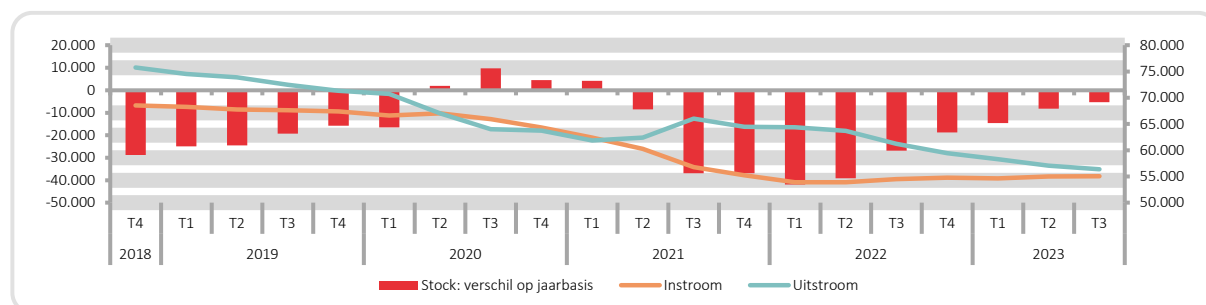
Specifieke thema's m.b.t. de werkloosheid

3.5.1

Dynamische evolutie van de UVW-WZ

Grafiek 20

De variatie op jaarbasis van de UVW-WZ vergeleken met de in- en uitstroom

NB: De grafiek geeft de variatie op jaarbasis weer van het aantal verschillende personen in de groep van de UVW-WZ in indieningsmaanden.

Grafiek 20 vergelijkt de variatie van het aantal verschillende personen in de groep van de UVW-WZ met de evolutie van de in- en uitstromen (glijdende jaargemiddelden) in de loop van de periode 2018-2023. Een instroom wordt als dusdanig geteld indien een UVW-WZ in een trimester gedurende 1 van de 3 indieningsmaanden een betaling ontving, maar geen betaling kreeg in het daaraan voorafgaande trimester. Omgekeerd tellen we een uitstroom indien een UVW-WZ gedurende geen van de 3 indieningsmaanden van een trimester een betaling ontving, maar het daaraan voorafgaande trimester wel minstens 1 betaling kreeg. Bijgevolg stemt de stock van een trimester overeen met de som van de blijvers en de instromers en verwijst deze dus naar de UVW-WZ die in dat trimester een betaling ontvingen.

De instroom en uitstroom evolueren in het kielzog van de economische conjunctuur, waardoor een hogere instroom meestal gepaard gaat met een lagere uitstroom en omgekeerd. Sinds 2018 worden inkomende en uitgaande stromen gekenmerkt door een gestage daling en tot 2019 is de uitgaande stroom altijd hoger dan de inkomende stroom. Van T2 2020 tot T1 2021 is de instroom het hoogst.

Vanaf T2 2021 neemt de uitgaande stroom fors toe terwijl de daling van de inkomende stroom nog versterkt wordt. Bijgevolg is er een sterke daling van de UVW-WZ. Als gevolg van het economisch herstel vinden werklozen makkelijker werk en is er ook minder instroom in de werkloosheid.

Vanaf T2 2022 zien we voor de instroom opnieuw een toename. Hoewel de uitstroom in 2022 en 2023 nog altijd groter is dan de instroom, evolueert de uitstroom gedurende deze periode in dalende lijn. De stock UVW-WZ neemt dus nog steeds af, maar de daling vertraagt.

Tabel 16

Evolutie van de dynamische stromen van de UVW-WZ

T3	Stock	Blijvers	Instroom	Uitstroom	Stock T-1	Stock	Blijvers	Instroom	Uitstroom
2019	372.331	298.644	73.687	63.045	361.689	100%	80,2%	19,8%	17,4%
2020	382.068	312.867	69.201	50.877	363.744	100%	81,9%	18,1%	14,0%
2021	345.131	289.838	55.293	65.319	355.157	100%	84,0%	16,0%	18,4%
2022	318.246	260.547	57.699	55.508	316.055	100%	81,9%	18,1%	17,6%
2023	312.938	255.058	57.880	52.852	307.910	100%	81,5%	18,5%	17,2%
Evol. 2019-2023							+1,3 pp.	-1,3 pp.	-0,3 pp.

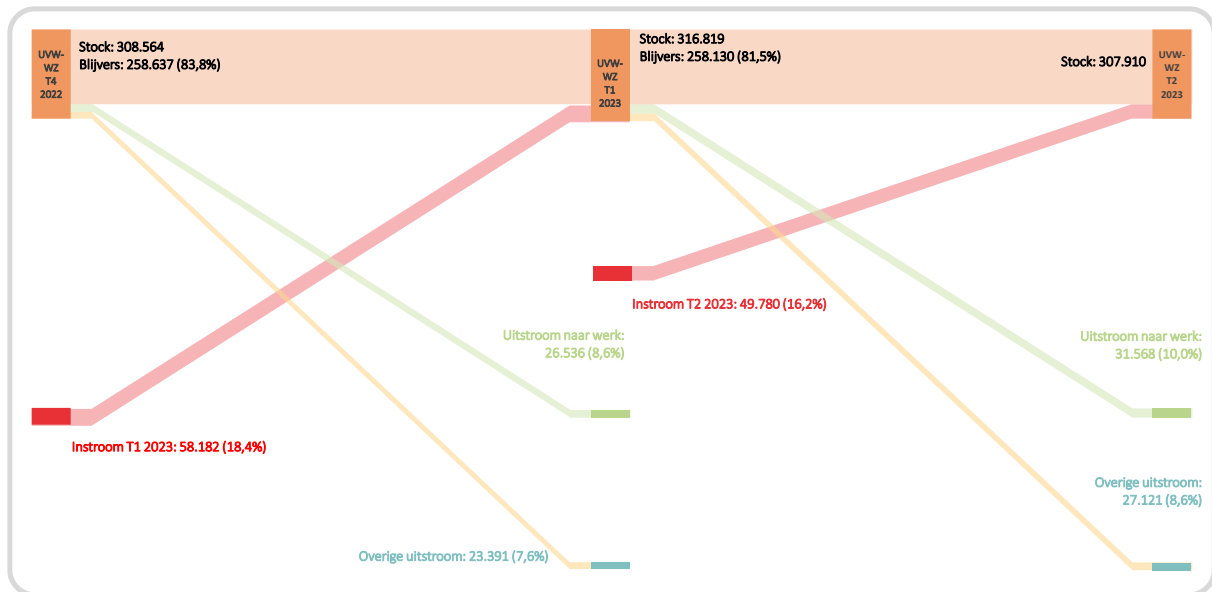
Tabel 16 geeft een beter inzicht in de onderlinge verhoudingen tussen de instroom, de uitstroom, de stock en de blijvers. De instroom, uitstroom en stock werden hierboven reeds gedefinieerd. Een blijver in een bepaald trimester is een UVW-WZ die zowel in dit trimester als in het voorgaande trimester een betaling ontving. De dynamische verhouding tussen die drie populaties, wordt in grafiek 21 gevisualiseerd.

De verhoudingen tussen de verschillende categorieën veranderen nauwelijks tussen T3 2019 en T3 2023. In T3 2019 bestaat de stock gemiddeld voor 80,2% uit blijvers, en voor 19,8% uit instromers. De uitstromers vertegenwoordigen 17,4%.

In T3 2023 zien we dat het aandeel van de blijvers gestegen is naar 81,5%, terwijl het aandeel van de instroom gedaald is tot 18,5%. Het percentage uitstromers ligt iets lager met 17,2%.

Grafiek 21

Verhoudingen tussen de in- en uitstroom en de blijvers
en bepaling van de uitstroomrichting

Uitstroomcijfers laten ons toe de dynamiek die aan de basis ligt van evoluties in de werkloosheid beter te begrijpen. De totale uitstroom geeft echter geen informatie over de kwalitatieve aspecten van de uitstroom. Daarom is het interessant na te gaan in welke socio-economische positie de werklozen na hun uitstroom terechtkomen. Voor het bepalen van die socio-economische positie wordt gebruik gemaakt van de Dopfluxbisprocedure, een gestandaardiseerde procedure binnen de RVA-databases voor een opvolging van de socio-economische positie van uitstromers.

Voor de uitstromers (die worden bepaald op basis van betaalgegevens op indieningsmaand) bekijken we de volgende refertemaand die overeenstemt met die betaling. Daar zoeken we naar een bericht van overlijden, pensionering, tewerkstelling of ziekte in de periode vanaf de maand die voorafgaat aan de uitstroom t.e.m. de maand die op de uitstroom volgt.

Grafiek 21 toont opnieuw de onderlinge verhoudingen tussen de verschillende categorieën voor de kwartalen T4 2022, T1 en T2 2023, maar voegt er informatie over de uitstroomrichting aan toe. Hij geeft aan dat de belangrijkste uitstroomrichting in T1 2023 die van de uitstroom naar werk is: meer dan de helft van de mensen die in voorgaande kwartalen zijn uitgestroomd, vond werk.

3.5.2

Evolutie van de niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden (NVNW-WZ)

Naast de werkzoekenden met een werkloosheids- of inschakelingsuitkering zijn er ook niet-werkende werkzoekenden die niet vergoed worden in het kader van de werkloosheidsverzekering.³ De tabel 17 bevat gegevens over deze niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden (NVNW-WZ). Deze gegevens worden verzameld door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en samengebracht door de RVA.

Tabel 17

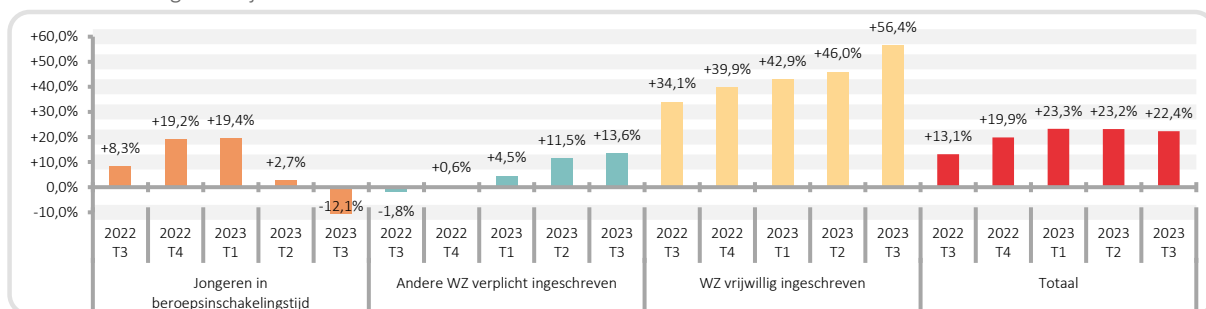
Evolutie van de NVNW-WZ (niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden) volgens inschrijvingsvorm

T3	Jongeren in beroeps-inschakelings-tijd	Andere WZ verplicht ingeschreven	WZ vrijwillig ingeschreven	Totaal	Jongeren in beroeps-inschakelings-tijd	Andere WZ verplicht ingeschreven	WZ vrijwillig ingeschreven	Totaal
2019	51.337	61.964	61.783	175.084	100	100	100	100
2020	57.648	60.705	58.729	177.081	112	98	95	101
2021	53.511	60.129	55.048	168.688	104	97	89	96
2022	57.964	59.049	73.806	190.820	113	95	119	109
2023	50.949	67.065	115.464	233.478	99	108	187	133
Evol. 2019-2023	- 0,8%	+ 8,2%	+ 86,9%	+ 33,4%				

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Grafiek 22

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

³ De werkende werkzoekenden worden hier verder buiten beschouwing gelaten.

De groep NVNW-WZ bestaat uit jongeren in hun beroepsinschakelingstijd, verplicht ingeschreven werkzoekenden en vrijwillig ingeschreven werkzoekenden. Onder de verplicht ingeschreven bevinden zich de gesanctioneerde werklozen, de werkzoekenden ten laste van het OCMW en de werkzoekenden die zijn erkend als mindervalide door de FOD Sociale Zekerheid. Bij de vrijwillig ingeschreven werkzoekenden vinden we heel wat niet-werkende werkzoekenden terug met een vreemde nationaliteit, die zich inschrijven om toegang te hebben tot de Belgische arbeidsmarkt, maar die (nog) geen recht hebben op werkloosheidsuitkeringen.

In het derde trimester van 2023 bedraagt het totale aantal NVNW-WZ 233.478 personen, een stijging op jaarbasis van 22,4% ten opzichte van T3 2022. De verplicht ingeschreven werkzoekenden kenden in T3 2023 op jaarbasis een stijging van 13,6%, daar waar de vrijwillig ingeschreven werkzoekenden een stijging van 56,4% noteerden. De jongeren in de beroepsinschakelingstijd zijn minder talrijk en kennen een daling (-12,1%).

De stijging van het aantal NVNW-WZ wordt deels beïnvloed door het Russisch-Oekraïense conflict. Het aantal NVNW-WZ van Oekraïense nationaliteit werd op jaarbasis namelijk ca. 2x groter (van gemiddeld 5.442 in T3 2022 naar gemiddeld 11.556 in T3 2023). In het derde trimester van 2023 heeft ondertussen ca. 1 op 20 niet-vergoede werkzoekenden de Oekraïense nationaliteit.

Bij de vrijwillig ingeschreven werkzoekenden wordt een vergelijkbare trend opgemerkt voor wat betreft het gemiddeld aantal werklozen met Russische nationaliteit (van gemiddeld 512 in T3 2022 naar gemiddeld 792 in T3 2023, d.i. +54,6%), al noteren we in de andere categorieën dalingen voor de Russische nationaliteit.

De impact hiervan op het totale aantal NVNW-WZ blijft vooralsnog relatief beperkt. De Oekraïense en de Russische nationaliteiten vertegenwoordigen samen in T3 2023 5,5% van het totale aantal NVNW-WZ. Voor alle overige nationaliteiten samen (incl. de Belgische) noteren we op jaarbasis een stijging van 19,8% van het totale aantal NVNW-WZ.

4

Tijdelijke werkloosheid

4.1 Kerncijfers⁴

Tabel 18
De evolutie van de tijdelijke werkloosheid in kerncijfers

	Fysieke eenheden	Budgettaire eenheden	Aantal verschillende werknemers	Aantal verschillende werkgevers	Dagen (totaal)	Dagen (per werknemer)	Dagen (per werkgever)	Uitgaven (miljoen EUR)	Gemiddelde daguitkering (EUR)
T3 2022	95.066	18.308	173.363	27.061	1.504.295	8,7	55,6	100,7	66,9
T3 2023	92.498	17.407	156.145	21.891	1.423.348	9,1	65,0	100,5	70,6
Evol.	-2,7%	-4,9%	-9,9%	-19,1%	-5,4%	+5,1%	+17,0%	-0,2%	+5,5%
	-2.568	-901	-17.218	-5.170	-80.947	+0,4	+9,4	-0,2	+3,7

Op 5 mei 2023 verklaarde de Wereldgezondheidsorganisatie COVID-19 niet langer als internationale noodsituatie te beschouwen. Al vóór dit officiële einde zagen we reeds de tanende impact van deze crisis. De vereenvoudigde procedure voor tijdelijke werkloosheid, die in het kader van de pandemie werd ingericht, werd afgeschaft vanaf 1 juli 2022. De referenties naar meer informatie over de impact van de recente crisissen⁵ op de tijdelijke werkloosheid is te vinden in voorgaande edities van deze brochures.

In het tweede trimester van 2023 zien we hoe het algemene peil van de tijdelijke werkloosheid zich verder normaliseert. Op jaarbasis neemt het peil volgens de voornaamste statistische indicatoren af met ca. 1/5-1/4, maar blijft nog steeds hoger dan het geval was voorafgaand aan de coronacrisis. In dit licht moet o.a. de impact van de weersomstandigheden mee in beschouwing worden genomen.

⁴ Nota bene: omdat het verificatieproces voornamelijk bij tijdelijke werkloosheid de statistische resultaten beïnvloedt, betreffen de in dit hoofdstuk weergegeven cijfers in de mate van het mogelijke data na verificatie. Voor de data m.b.t. de recentste twee trimesters worden de gegevens vóór verificatie gebruikt.

⁵ Uiteindelijk werd de vereenvoudigde procedure tijdelijke werkloosheid naast het motief overmacht "corona" ook opengesteld in het kader van de overstromingen tijdens de zomer van 2021, en van het conflict tussen Rusland en Oekraïne.

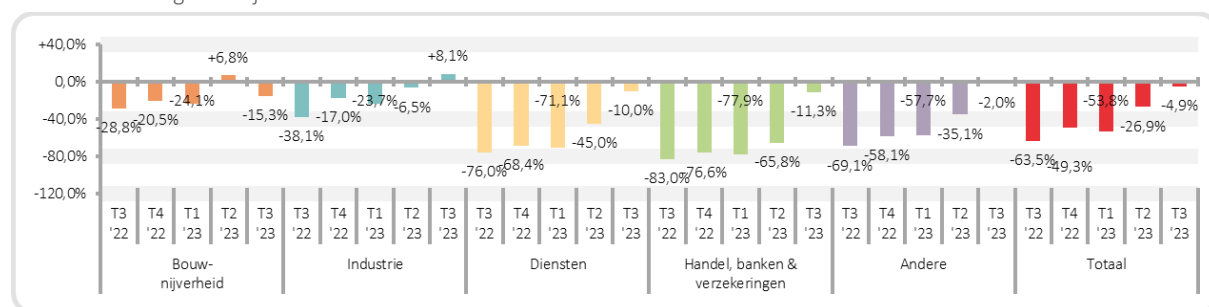
4.2

Volgens activiteitstak

Tabel 19
Evolutie van de tijdelijke werkloosheid in budgettaire eenheden volgens bedrijfstak

T3	2019	2020	2021	2022	2023	Evol. 2019-2023
Bouwnijverheid	3.317	7.904	5.967	4.246	3.594	+8,4%
Industrie	4.210	17.099	9.555	5.916	6.394	+51,9%
Diensten	3.375	49.995	23.633	5.684	5.116	+51,6%
Administratieve en ondersteunende diensten	1.702	15.166	7.479	2.872	2.486	+46,0%
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	413	16.862	8.307	887	547	+32,5%
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	803	3.348	1.683	1.020	1.394	+73,5%
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	102	5.199	1.813	245	184	+80,0%
Kunst, amusement en recreatie	43	2.720	1.184	88	57	+30,6%
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	54	272	172	98	87	+61,9%
Informatie en communicatie	30	2.550	774	83	63	+112,7%
Onderwijs	40	802	339	64	49	+21,2%
Exploitatie van en handel in onroerend goed	18	596	357	40	20	+9,7%
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	14	31	21	16	19	+41,9%
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	1	28	13	2	1	+79,3%
Extraterritoriale organisaties en lichamen	0	57	18	0	0	-
Overige diensten	155	2.365	1.474	269	209	+34,9%
Handel, banken en verzekeringen	704	13.089	6.902	1.175	1.042	+48,1%
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	681	12.288	6.588	1.148	1.021	+50,0%
Financiële activiteiten en verzekeringen	23	801	314	27	21	-6,7%
Andere	1.070	9.814	4.160	1.287	1.261	+17,8%
Vervoer en opslag	602	8.235	3.351	818	982	+63,1%
Landbouw, bosbouw en visserij	53	174	120	67	60	+14,5%
Winning van delfstoffen	12	34	16	13	21	+75,8%
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	4	13	17	5	6	+44,4%
Niet ingevuld	399	1.358	656	384	191	-52,2%
Totaal	12.676	97.901	50.217	18.308	17.407	+37,3%

Grafiek 23
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Met uitzondering van een aantal kleinere sectoren is de omvang van de tijdelijke werkloosheid in elke activiteitstak groter dan ze was voorafgaand aan de coronacrisis. Op jaarbasis zien we echter in vele sectoren opmerkelijke dalingen, zeker bij de diensten en handel.

Het algemene peil wordt sterk beïnvloed door de evolutie van de bouwsector, die op jaarbasis een opvallende stijging van 6,8% laat noteren. Dit laat zich verklaren door de invloed van de tijdelijke werkloosheid omwille van slecht weer (cf. infra) die voor ca. 4/5 de bouwsector betreft.

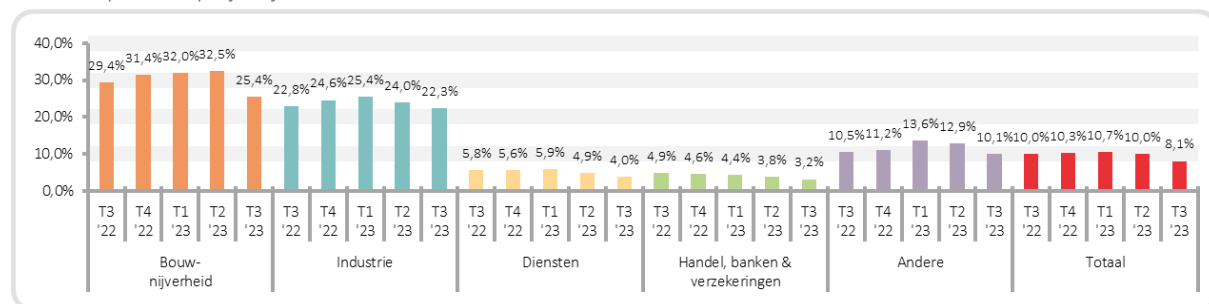
Tabel 20

Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid

T3	2019	2020	2021	2022	2023
Bouwnijverheid	27,5%	38,9%	33,3%	29,4%	25,4%
Industrie	20,7%	43,3%	35,1%	22,8%	22,3%
Diensten	3,7%	25,9%	17,6%	5,8%	4,0%
Administratieve en ondersteunende diensten	15,4%	43,0%	33,4%	20,5%	15,8%
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	2,4%	34,2%	24,4%	6,0%	3,0%
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	5,1%	17,0%	13,3%	5,8%	4,7%
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	1,4%	21,1%	10,8%	2,4%	1,6%
Kunst, amusement en recreatie	1,5%	31,4%	20,5%	2,9%	1,4%
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	14,5%	38,0%	29,8%	18,5%	18,2%
Informatie en communicatie	0,9%	25,9%	11,6%	2,0%	1,2%
Onderwijs	2,7%	24,6%	14,8%	4,1%	2,6%
Exploitatie van en handel in onroerend goed	0,7%	11,7%	7,4%	1,3%	0,8%
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	2,5%	6,4%	7,7%	3,6%	3,9%
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	0,1%	2,2%	0,9%	0,2%	0,1%
Extraterritoriale organisaties en lichamen	0,0%	3,6%	2,0%	0,3%	0,3%
Overige diensten	3,3%	22,4%	17,7%	5,6%	4,4%
Handel, banken en verzekeringen	3,1%	24,0%	16,8%	4,9%	3,2%
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	3,5%	25,3%	18,2%	5,4%	3,6%
Financiële activiteiten en verzekeringen	0,6%	15,1%	7,3%	1,1%	0,6%
Andere	8,5%	27,8%	20,6%	10,5%	10,1%
Vervoer en opslag	12,0%	41,5%	29,4%	15,1%	14,5%
Landbouw, bosbouw en visserij	3,3%	6,8%	6,2%	3,9%	3,4%
Winning van delfstoffen	20,7%	29,1%	31,5%	17,1%	21,3%
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	3,3%	11,2%	14,1%	5,8%	5,0%
Niet ingevuld	7,2%	26,6%	21,1%	8,0%	8,2%
Totaal	7,9%	28,3%	20,7%	10,0%	8,1%

Grafiek 24

Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid

Bron ondernemingsgegevens : Kruispuntbank Ondernemingen Berekeningen RVA

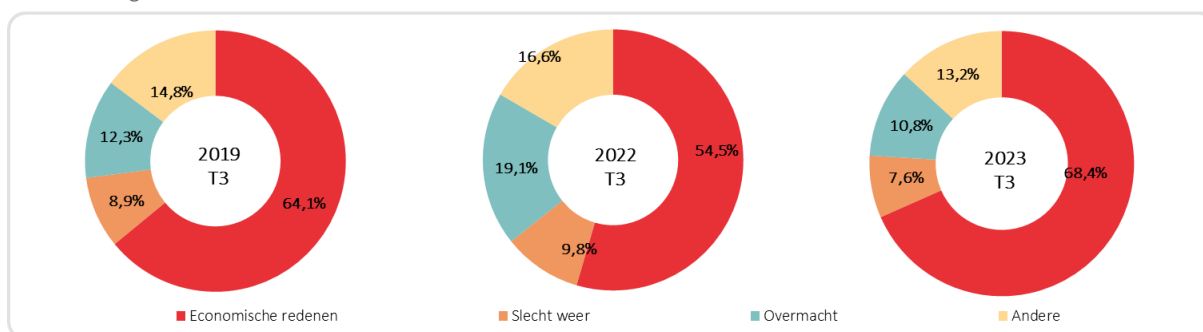
In totaal had in T2 2023 10,0% van de actieve ondernemingen met arbeid in loondienst personeel in tijdelijke werkloosheid. Dit is een sterke daling t.o.v. T2 2022 (16,0%). Er zijn echter behoorlijke verschillen per bedrijfstak.

4.3

Volgens motief

Grafiek 25

Verdeling van het aantal vergoede dagen tijdelijke werkloosheid volgens reden

Tabel 21

Evolutie van het aantal vergoede dagen tijdelijke werkloosheid volgens reden

T3	Economische redenen	Slecht weer	Overmacht	Andere	waarvan schorsing bedienden	Totaal	Economische redenen	Slecht weer	Overmacht	Andere	waarvan schorsing bedienden
2019	649.975	90.148	124.697	149.955	15.792	1.014.775	100	100	100	100	100
2020	41.829	106.023	7.482.675	118.294	4.371	7.748.821	6	118	6.001	79	28
2021	0	118.223	3.740.370	108.581	0	3.967.174	0	131	3.000	72	0
2022	820.279	146.699	286.877	250.441	60.103	1.504.295	126	163	230	167	381
2023	973.383	107.923	154.251	187.790	48.383	1.423.348	150	120	124	125	306
Evol. 2019-2023	+ 49,8%	+ 19,7%	+ 23,7%	+ 25,2%	+ 206,4%	+ 40,3%					

De tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen en de schorsing van de arbeidsovereenkomst voor bedienden werden gedurende de coronacrisis tot en met 30.06.2022 beïnvloed door de vereenvoudigde procedure. M.u.v. een aantal betalingen voor refertemaand september 2020 werd de tijdelijke werkloosheid wegens economische redenen of schorsing bedienden nl. ondergebracht bij de reden “overmacht” (zie eerdere edities van deze publicatie).

Ondanks de algemene daling op jaarbasis, zien we bij elk van de motieven een stijging t.o.v. vijf jaar geleden. Hierbij moeten we er onder andere rekening mee houden dat we vijf jaar geleden één van de tien laagste niveaus van tijdelijke werkloosheid van de naoorlogse geschiedenis noteerden. Het huidige klimaat is daarentegen gekenmerkt door grotere onstabieliteit in het licht van de post-corona-aanpassingen en de internationale geopolitieke spanningen.

De tijdelijke werkloosheid wegens overmacht is erg geslonken t.o.v. het peil tijdens de coronacrisis. In T3 2023 noteren we 23,7% meer overmacht dan in T3 2019.

De tijdelijke werkloosheid wegens slecht weer is ten slotte toegenomen met 19,7% in vijf jaar, wat evenwel merkbaar minder is dan in 2022.

4.4

Volgens gewest

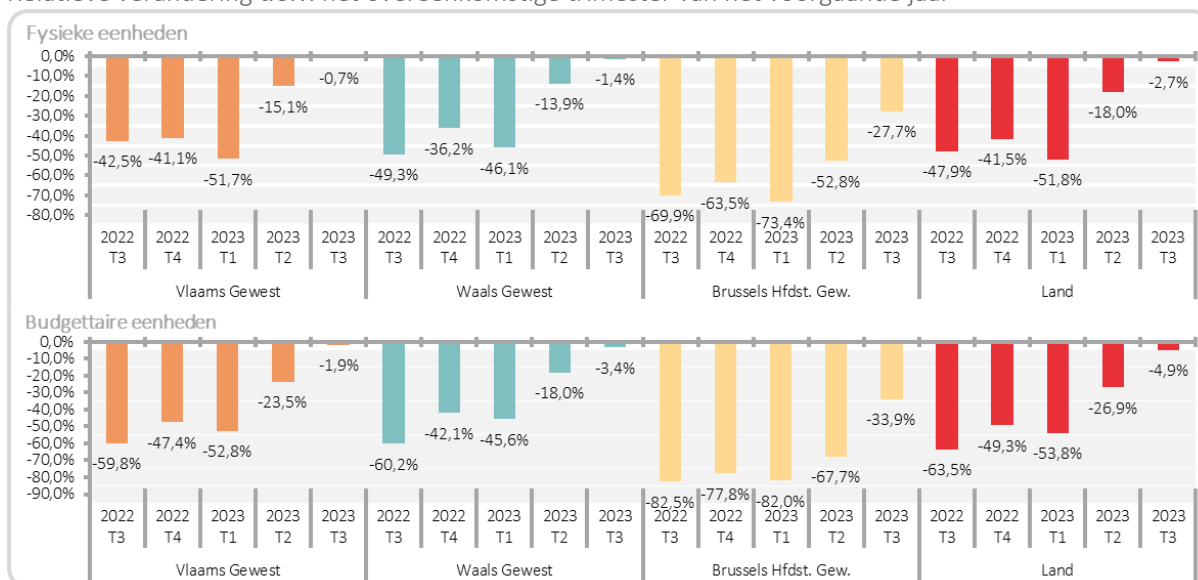
Tabel 22

Evolutie van de tijdelijk werklozen volgens gewest in fysieke en budgettaire eenheden

T3	Fysieke eenheden				Budgettaire eenheden			
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2019	43.964	22.039	3.256	69.259	7.270	4.699	707	12.676
2020	189.913	88.207	33.858	311.977	54.654	28.617	14.630	97.901
2021	100.310	61.681	20.479	182.470	25.092	17.067	8.059	50.217
2022	57.659	31.249	6.158	95.066	10.097	6.799	1.412	18.308
2023	57.247	30.800	4.451	92.498	9.906	6.567	934	17.407
Evol. 2019-2023	+30,2%	+39,8%	+36,7%	+33,6%	+36,3%	+39,8%	+32,1%	+37,3%

Grafiek 26

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dat relatief gezien het hardst getroffen was met beroep op tijdelijke werkloosheid tijdens de coronacrisis, vertoont momenteel ook de grootste dalingen op jaarbasis. We noteren echter voor elk van de drie gewesten vrij grote dalingen op jaarbasis in de nasleep van de coronacrisis.

4.5

Volgens geslacht

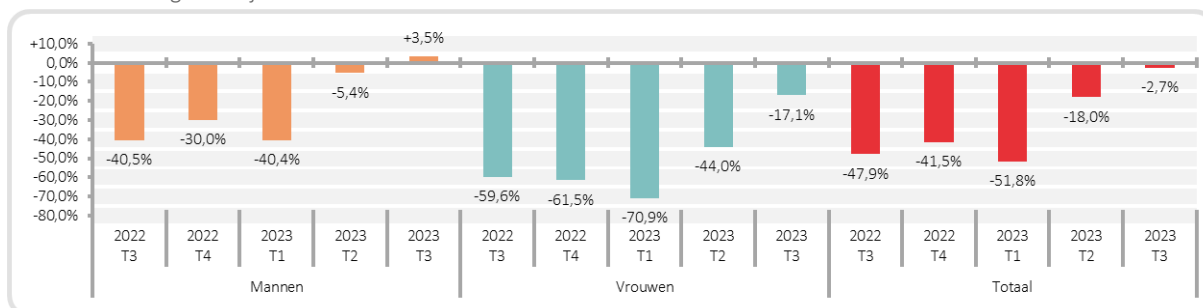
Tabel 23

Evolutie van de tijdelijke werkloosheid in fysieke eenheden volgens geslacht

T3	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2019	51.467	17.792	69.259	100	100	100
2020	182.548	129.429	311.977	355	727	450
2021	111.819	70.651	182.470	217	397	263
2022	66.556	28.510	95.066	129	160	137
2023	68.855	23.643	92.498	134	133	134
Evol. 2019-2023	+33,8%	+32,9%	+33,6%			

Grafiek 27

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Doordat in een aantal sectoren waarbinnen over het algemeen relatief gezien meer gebruik wordt gemaakt van tijdelijke werkloosheid ook traditioneel gezien meer mannen dan vrouwen zijn tewerkgesteld, noteren we een veel groter aandeel mannen dan vrouwen in de tijdelijke werkloosheid. Tijdens de coronacrisis werden ook sectoren getroffen waarin een hoger aandeel vrouwen is tewerkgesteld. Hierdoor steeg het aantal vrouwen in tijdelijke werkloosheid gedurende die periode proportioneel gezien veel sterker dan het aantal mannen, al bleef het aantal mannen gedurende de hele periode in de meerderheid. Nu de tijdelijke werkloosheid weer enigszins normaliseert, zien we verhoudingsgewijs ook weer grotere dalingen op jaarbasis bij de vrouwelijke tijdelijk werklozen. Hun aantal ligt echter nog steeds hoger dan vijf jaar geleden het geval was.

Onderbrekingsuitkeringen

5.1

Kerncijfers

De stelsels van tijdskrediet, thematische verloven en loopbaanonderbreking hebben als hoofddoel een betere combinatie van het beroeps- en het privéleven mogelijk te maken. In 2002 werd het stelsel van loopbaanonderbreking voor werknemers en werkgevers uit de privésector omgezet naar een stelsel van tijdskrediet. Naast die twee stelsels bestaan er ook vier vormen van thematisch verlof die gemeenschappelijk zijn voor de openbare en de private sector: in 1995 werd het verlof voor palliatieve zorgen ingevoerd, in 1997 het ouderschapsverlof, in 1998 het verlof voor medische bijstand en in 2020 het verlof voor mantelzorg.

Onder invloed van diverse hervormingen (cf. voorgaande edities van de 'Trimestriële indicatoren') vertoonde het tijdskrediet algemeen een dalende tendens tot ca. het laatste trimester van 2022. Vanaf september 2016 is de RVA bovendien, behoudens enkele uitzonderingen, niet meer bevoegd voor nieuwe aanvragen voor onderbrekingsuitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking voor zowel werknemers van het Vlaamse lokale, provinciale, communautaire als het gewestelijke openbaar ambt, alsook van het Vlaams onderwijs, met uitzondering van de contractuele personeelsleden die onder het tijdskrediet vallen.

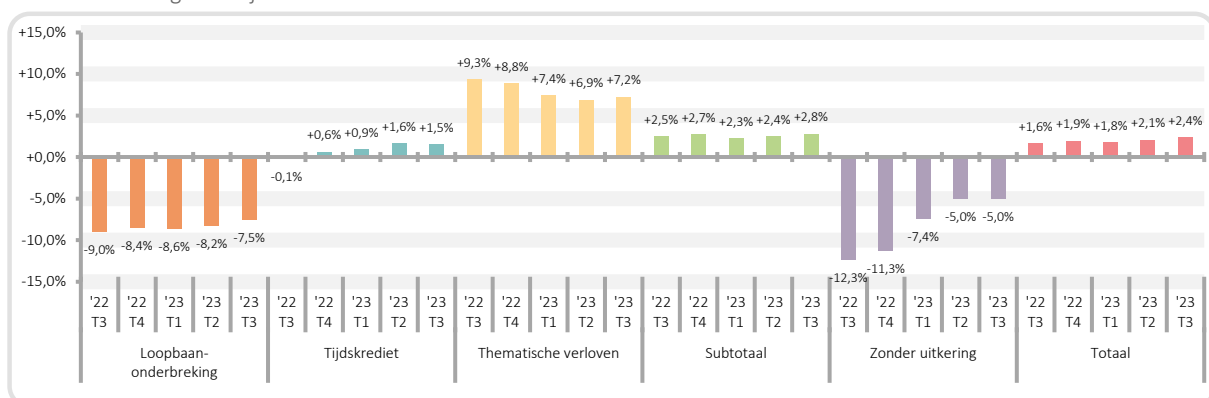
Tabel 24

Evolutie van de uitkeringstrekkers in loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematisch verlof

T3	Loopbaan- onderbreking	Tijdskrediet	Thematische verloven	Subtotaal	Zonder uitkering	Totaal
2019	52.814	105.290	92.898	251.002	16.987	267.989
2020	45.396	87.821	129.815	263.032	14.715	277.747
2021	40.121	87.805	100.109	228.035	13.454	241.489
2022	36.518	87.678	109.467	233.663	11.804	245.467
2023	33.766	89.002	117.372	240.139	11.215	251.354
Evol. 2019- 2023	- 36,1%	- 15,5%	+ 26,3%	- 4,3%	- 34,0%	- 6,2%
	Loopbaan- onderbreking	Tijdskrediet	Thematische verloven	Subtotaal	Zonder uitkering	Totaal
2019	100	100	100	100	100	100
2020	86	83	140	105	87	104
2021	76	83	108	91	79	90
2022	69	83	118	93	69	92
2023	64	85	126	96	66	94

Grafiek 28

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

In T3 2023 werden gemiddeld per maand 240.139 onderbrekingsuitkeringen betaald in de verschillende stelsels van tijdskrediet, thematische verloven en loopbaanonderbreking. Dat zijn er 6.476 meer dan in T3 2022, wat een stijging inhoudt van 2,8%. Op 5 jaar tijd is er een daling van 4,3%.

Het aantal uitkeringsgerechtigden met een gewone loopbaanonderbreking daalt sterk met 7,5%. Er werden in T3 2023 gemiddeld 33.766 onderbrekingsuitkeringen per maand betaald. Wanneer we vergelijken met 2019, zien we een daling van 36,1%.

Het aantal uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet heeft lange tijd een constante groei gekend, maar de inperkingen van 2012 en 2015 hebben ervoor gezorgd dat de trend opnieuw dalende is. Hun aantal bedraagt 89.002 in T3 2023, d.i. een stijging met 1,5% in vergelijking met T3 2022. In vergelijking met T3 2019 werden 15,5% minder uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet geteld.

In de stelsels van de thematische verloven zien we een stijging in T3 2023: het aantal uitkeringsgerechtigden nam toe met 7,2% op jaarbasis. Er werden gemiddeld 117.372 onderbrekingsuitkeringen per maand betaald. In T3 2023 worden 26,3% meer onderbrekingsuitkeringen voor thematisch verlof betaald dan in T3 2019. Het relatieve belang van de thematische verloven in het totaal van de uitkeringsgerechtigden is dan ook gestegen van 37,0% in T3 2019 tot 48,9% in T3 2023.

5.2 Tijdskrediet

Tabel 25
Evolutie van het aantal gerechtigden op tijdskrediet

	T3 2019	T3 2022	T3 2023	Evol. T3 2019 - T3 2023	Evol. T3 2022 - T3 2023
Gewest					
Vlaams Gewest	78.357	66.037	67.469	-13,9%	+2,2%
Waals Gewest	22.769	18.546	18.634	-18,2%	+0,5%
Brussels Hfdst. Gewest	4.164	3.095	2.899	-30,4%	-6,3%
Geslacht					
Mannen	41.233	39.102	41.818	+1,4%	+6,9%
Vrouwen	64.057	48.576	47.184	-26,3%	-2,9%
Leeftijd					
< 30 jaar	2.475	1.854	1.805	-27,1%	-2,6%
30 - 49 jaar	35.940	30.031	28.917	-19,5%	-3,7%
50 jaar of meer	66.875	55.793	58.279	-12,9%	+4,5%
Stelsel					
Einde loopbaan	61.620	52.355	55.407	-10,1%	+5,8%
Met motief	38.530	35.316	33.591	-12,8%	-4,9%
Zonder motief	5.140	7	4	-99,9%	-42,9%
Onderbreking					
Volijds	4.281	4.024	3.678	-14,1%	-8,6%
Halftijds	22.428	17.197	16.761	-25,3%	-2,5%
Vermindering met 1/5	78.581	66.457	68.562	-12,7%	+3,2%
Totaal	105.290	87.678	89.002	-15,5%	+1,5%
Zonder uitkeringen	9.780	5.574	5.656	-42,2%	+1,5%
Totaal	115.070	93.252	94.658	-17,7%	+1,5%

In het tijdskrediet voor de werknemers van de private sector stijgt het gemiddeld aantal uitkeringsgerechtigden in T3 2023 op jaarbasis met 1,5%. We zien een daling bij de vrouwen van 2,9% en een stijging bij de mannen van 6,9%. Het stelsel einde loopbaan kent een stijging van 5,8%, dit verklaart eveneens de stijging bij de leeftijdsklasse 50 jaar of meer (+4,5%).

Het tijdskrediet zonder motief, afgeschaft sinds 1 april 2017, blijft van toepassing op alle eerste aanvragen en aanvragen om verlenging waarvoor de werkgever een schriftelijke kennisgeving heeft ontvangen vóór 1 april 2017. In T3 2023 is dit stelsel quasi uitgedoofd. Ook het aantal werknemers met tijdskrediet zonder uitkeringen daalt om dezelfde reden: in T3 2023 zijn er gemiddeld nog slechts 5.656 werknemers per maand.

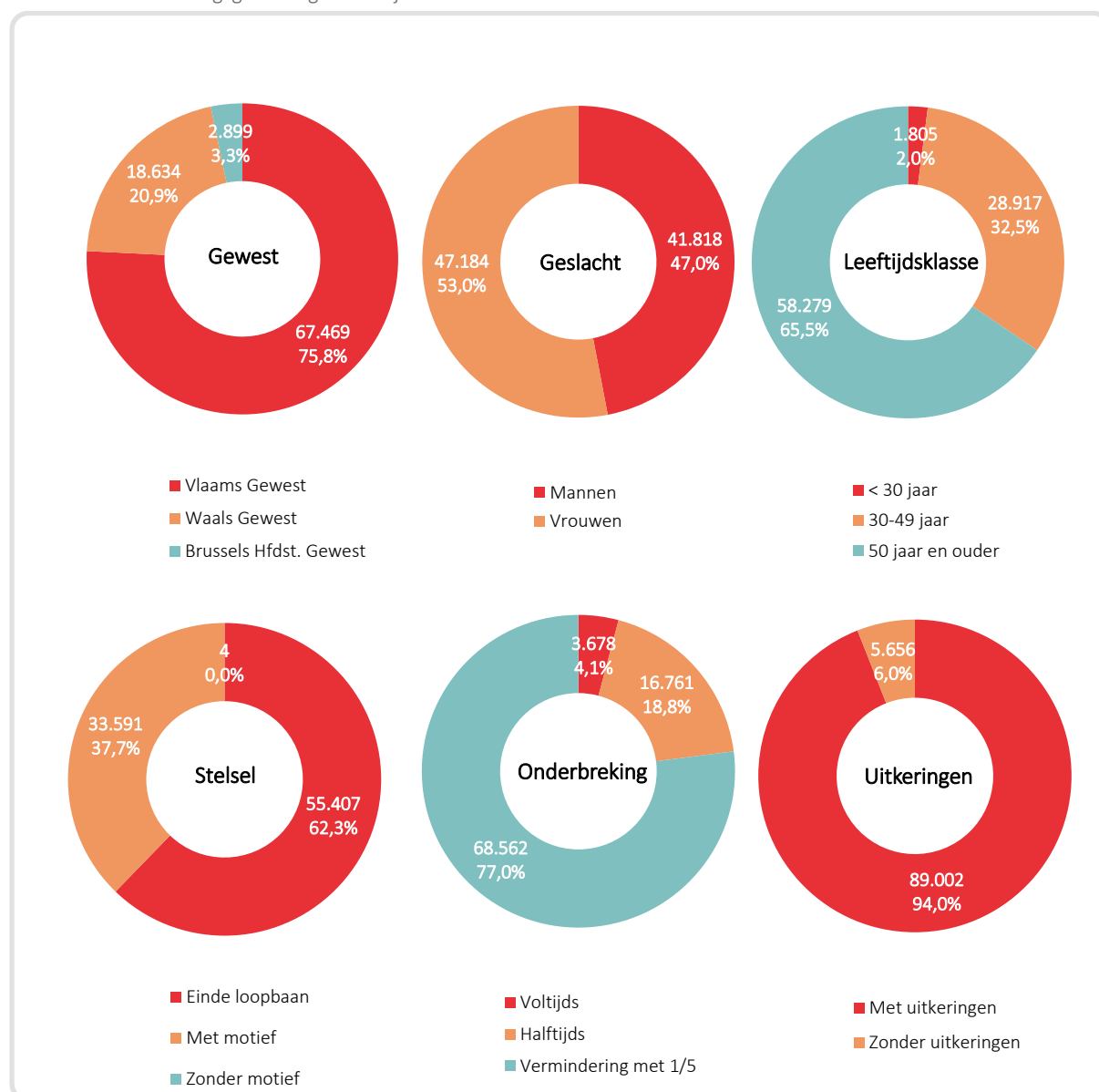
Ten opzichte van T3 2019 zien we een daling van 15,5% van de uitkeringstrekkers in tijdskrediet.

Wanneer we de verdeling voor T3 2023 bekijken volgens de beschreven profielkenmerken, stellen we vast dat 75,8% van de uitkeringsgerechtigden uit het Vlaams Gewest komt, 65,5% ouder is dan 50 jaar, 62,3% zich in een stelsel eindeloopbaan bevindt, 77,0% een vermindering van de arbeidstijd met 1/5 verkiest en 94,0% een onderbrekingsuitkering geniet. De vrouwen zijn in de meerderheid met een aandeel 53,0%.

Vanaf 1 juli 2020 werd corona-tijdskrediet ingevoerd om de economische moeilijkheden door de coronacrisis het hoofd te bieden. Het is enkel bedoeld voor werknemers die werken bij een werkgever van wie de onderneming is erkend als in herstructurering of in moeilijkheden. Het betreft een gedeeltelijke onderbreking (halftijds of 1 vijfde) met een minimumduur van 1 maand en een maximumduur van 6 maanden. In T3 2023 waren er in dit kader maandelijks gemiddeld 138 betalingen.

Grafiek 29

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in tijdskrediet

5.3

Thematische verloven

Tabel 26
Evolutie van het aantal gerechtigden met een thematisch verlof

	T3 2019	T3 2022	T3 2023	Evol. T3 2019 - T3 2023	Evol. T3 2022 - T3 2023
Gewest					
Vlaams Gewest	67.227	79.568	84.766	+26,1%	+6,5%
Waals Gewest	20.234	24.312	26.566	+31,3%	+9,3%
Brussels Hfdst. Gewest	5.436	5.587	6.040	+11,1%	+8,1%
Geslacht					
Mannen	31.879	39.930	43.687	+37,0%	+9,4%
Vrouwen	61.018	69.537	73.684	+20,8%	+6,0%
Leeftijd					
< 30 jaar	9.411	8.594	8.640	-8,2%	+0,5%
30 - 49 jaar	70.465	85.518	93.853	+33,2%	+9,7%
50 jaar of meer	13.022	15.354	14.879	+14,3%	-3,1%
Stelsel					
Ouderschapsverlof	75.297	90.494	99.130	+31,7%	+9,5%
Medische bijstand	17.278	18.411	17.665	+2,2%	-4,1%
Palliatieve zorgen	323	293	324	+0,3%	+10,5%
Mantelzorg	0	268	252	-	-6,0%
Onderbreking					
Volijds	23.209	24.742	27.401	+18,1%	+10,7%
Halftijds	14.368	15.491	15.625	+8,8%	+0,9%
Vermindering met 1/5	54.166	55.060	56.978	+5,2%	+3,5%
Vermindering met 1/10	1.155	14.173	17.367	-	+22,5%
Totaal	92.898	109.467	117.372	+26,3%	+7,2%
Zonder uitkeringen	6.205	5.391	4.723	-23,9%	-12,4%
Totaal	99.103	114.858	122.095	+23,2%	+6,3%

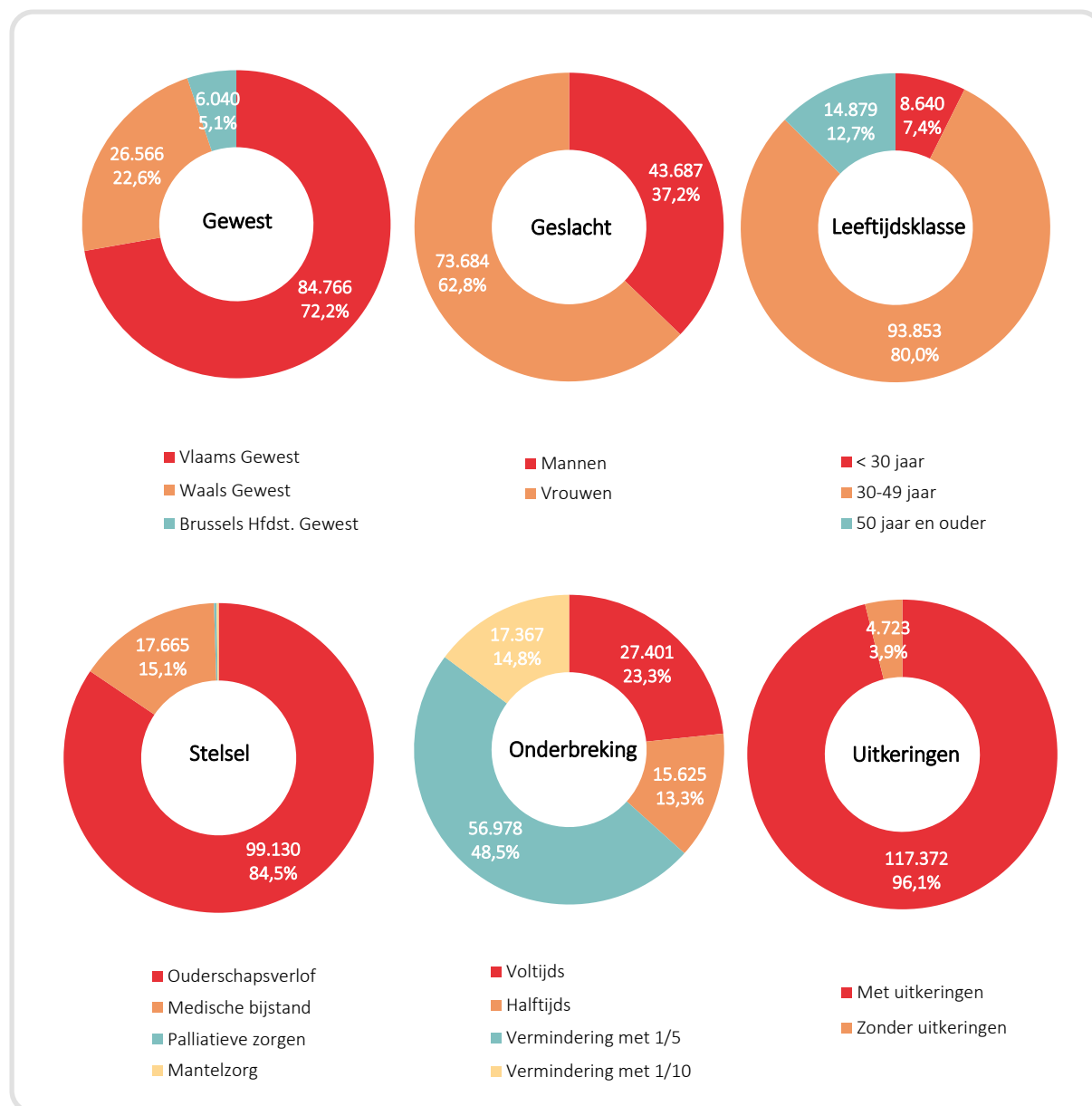
De vier vormen van thematisch verlof - namelijk het ouderschapsverlof, het verlof voor medische bijstand, het palliatief verlof en het verlof voor mantelzorg - zijn zowel in de private als in de openbare sector van toepassing. Het aantal onderbrekingsuitkeringen in het kader van die stelsels stijgt in T3 2023 met 7,2% op jaarbasis. Het aantal thematische verloven zonder uitkeringen is gedaald met 12,4% in vergelijking met T3 2022.

De stijging op jaarbasis van de thematische verloven met uitkeringen doet zich in alle gewesten voor en voor beide geslachten. De stijging is het grootst bij de mannen (+9,4% in vergelijking met +6,0% bij de vrouwen). Bij het ouderschapsverlof (+9,5%) en het palliatief verlof (+10,5%) is er een stijging op jaarbasis terwijl de ander twee vormen van thematisch verlof dalen. Wanneer we naar het regime van de onderbreking gaan kijken, zien we dat het aantal

uitkeringsgerechtigden met een voltijdse onderbreking op jaarbasis stijgt met 10,7%. Voor de halftijdse onderbreking zien we een stijging van 0,9%. De vermindering met 1/10de neemt sterk toe met 22,5%. Bij de leeftijdsklassen minder dan 30 jaar en 30 tot en met 49 jaar is er een stijging terwijl de leeftijdsklasse van 50 jaar en meer daalt.

Het merendeel van de uitkeringsgerechtigden met een thematisch verlof is afkomstig uit het Vlaams Gewest (72,2%) en het gaat vooral om verminderingen van de arbeidstijd met 1/5 (48,5%). Volgens leeftijdsklasse valt de oververtegenwoordiging op van het aantal uitkeringsgerechtigden van 30-49 jaar (80,0%). Dit laat zich verklaren door het grote relatieve belang van het ouderschapsverlof (84,5%), waarvoor deze leeftijdsklasse als de voornaamste doelgroep kan gelden. Ten slotte gaat het ook om een uitgesproken meerderheid van vrouwelijke uitkeringsgerechtigden (62,8%).

Grafiek 30
Profiel van de uitkeringsgerechtigden met een thematische verlof

Sinds juni 2019 is het mogelijk om in het kader van ouderschapsverlof de werktijd ook te onderbreken met 1/10 van de werktijd. In T3 2023 hebben 17.367 werknemers hun werktijd vermindert met 1/10.

Op 1 oktober 2019 trad het verlof voor erkende mantelzorgers in werking. Het is vanaf september 2020 mogelijk deze vorm van thematische verloven aan te vragen. In T3 2023 waren er maandelijks gemiddeld 252 betalingen.

Vanaf 1 mei 2020 tot en met 30 september 2020 is tijdelijk het corona-ouderschapsverlof ingevoerd. Hiermee werd beoogd de organisatie van kinderopvang voor werkende ouders bij sluiting van de school of crèche te verhelpen.

5.4

Loopbaanonderbreking

Tabel 27

Evolutie van het aantal gerechtigden op loopbaanonderbreking: totaal

	T3 2019	T3 2022	T3 2023	Evol. T3 2019 - T3 2023	Evol. T3 2022 - T3 2023
Entiteiten					
Federale	11.208	8.876	8.679	-22,6%	-2,2%
Gefedereerde	41.606	27.642	25.087	-39,7%	-9,2%
Gewest					
Vlaams Gewest	32.509	16.108	13.106	-59,7%	-18,6%
Waals Gewest	17.644	18.038	18.311	+3,8%	+1,5%
Brussels Hfdst. Gewest	2.661	2.373	2.349	-11,7%	-1,0%
Geslacht					
Mannen	15.469	10.792	10.248	-33,7%	-5,0%
Vrouwen	37.346	25.726	23.517	-37,0%	-8,6%
Leeftijd					
< 30 jaar	499	361	379	-24,0%	+5,0%
30 - 49 jaar	11.235	8.063	7.918	-29,5%	-1,8%
50 jaar of meer	41.080	28.095	25.468	-38,0%	-9,3%
Stelsel					
Einde loopbaan	36.640	24.867	22.431	-38,8%	-9,8%
Algemeen stelsel (vermindering)	13.975	9.371	9.119	-34,7%	-2,7%
Volledig	2.200	2.280	2.216	+0,7%	-2,8%
Onderbreking					
Voltdijs	2.200	2.280	2.216	+0,7%	-2,8%
Halftids	20.978	13.704	12.233	-41,7%	-10,7%
Vermindering met 1/5	27.773	19.357	18.299	-34,1%	-5,5%
Andere	1.864	1.177	1.018	-45,4%	-13,5%
Totaal	52.814	36.518	33.766	-36,1%	-7,5%
Zonder uitkeringen	1.001	838	836	-16,5%	-0,3%
Totaal	53.815	37.357	34.601	-35,7%	-7,4%

De evolutie van de loopbaanonderbreking in zijn geheel wordt beïnvloed door de evoluties in de gefedereerde entiteiten. In dat licht is het met name relevant de invoering te vermelden van het zogenaamde zorgkrediet voor personeelsleden van de Vlaamse openbare sector vanaf 2 september 2016, nadat de bevoegdheid voor deze materie in het kader van de Zesde Staatshervorming is overgeheveld naar het gewestelijk niveau.

Het aantal onderbrekingsuitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking daalt in T3 2023 met 7,5% op jaarbasis. Het aantal onderbrekingen zonder uitkeringen daalt met 0,3%. De afname van het aantal uitkeringsgerechtigden op jaarbasis doet zich in bijna elk van de geschetste profielsegmenten voor. Ze is het sterkst in het Vlaams Gewest (-18,6%).

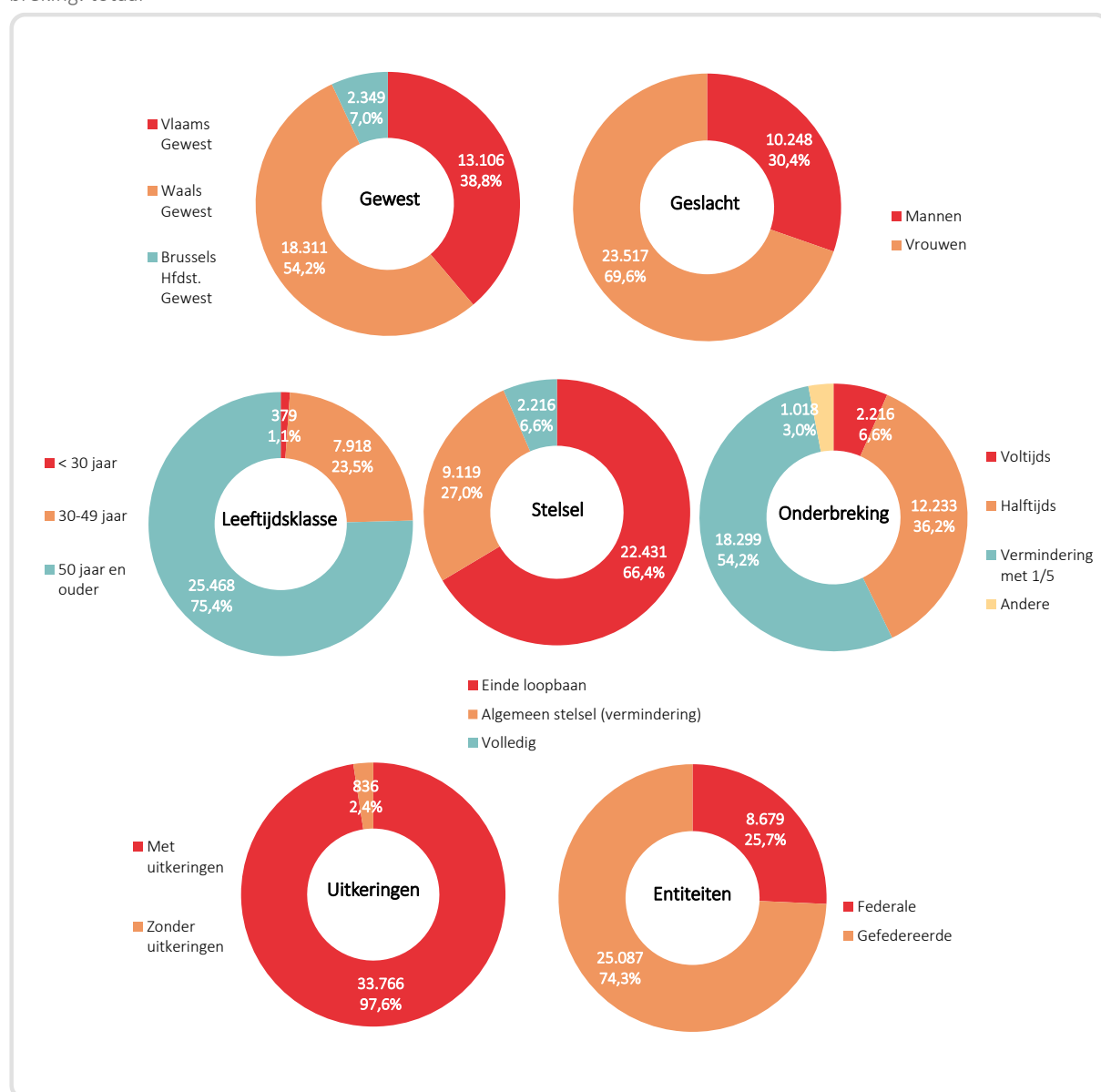
In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest daalt het aantal licht terwijl het in Wallonië licht stijgt. De gefedereerde entiteiten kennen een grotere daling dan de federale entiteiten. Ze dalen met respectievelijk 9,2% en 2,2%. Wat leeftijd betreft zien we een sterke vermindering bij de leeftijdsklasse 50 jaar of meer van -9,3% op jaarbasis.

Ten opzichte van T3 2019 zien we een sterke daling van het aantal onderbrekingsuitkeringen met 36,1%. De daling is het grootst in het Vlaams Gewest (-59,7%) ten gevolge van de invoering van het zorgkrediet. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is er een daling met 11,7%. In het Waals Gewest steeg het aantal onderbrekingsuitkeringen met 3,8% sinds T3 2019.

Wanneer we de verhoudingen van de uitkeringsgerechtigden bekijken volgens leeftijdsklasse en stelsel, valt het op dat het grotendeels gaat om 50-plus-sers (75,4% van de gevallen), vaak in een stelsel eindeloopbaan (66,4% van de gevallen). Iets meer dan de helft van de gevallen betreft een onderbreking met 1/5 (54,2%). Het merendeel van de uitkeringsgerechtigden zijn vrouwen (69,6%).

Grafiek 31

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking: totaal

5.5

Verdeling van alle onderbrekingsstelsels samen volgens motief

Tabel 28

Verdeling volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen

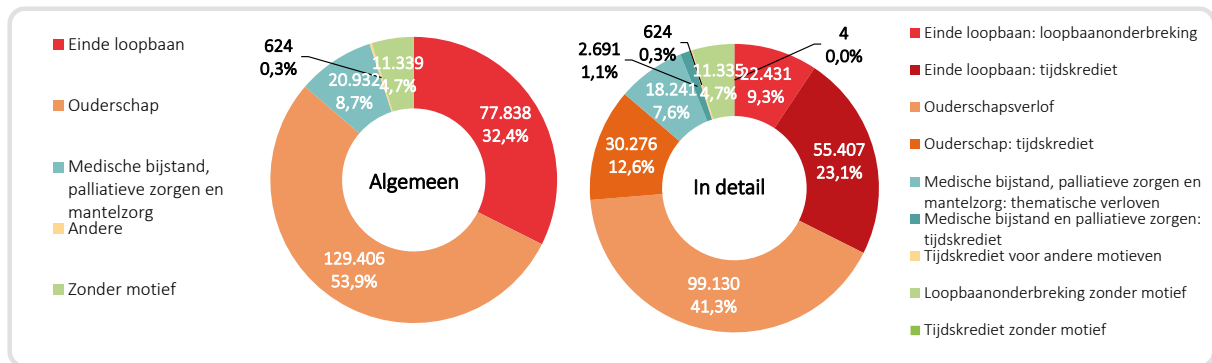
	T3 2019	T3 2022	T3 2023	Evol. T3 2019 - T3 2023	Evol. T3 2022 - T3 2023
Einde loopbaan	98.259	77.222	77.838	-20,8%	+0,8%
Loopbaanonderbreking	36.640	24.867	22.431	-38,8%	-9,8%
Tijdscrediet	61.620	52.355	55.407	-10,1%	+5,8%
Ouderschap	109.856	121.819	129.406	+17,8%	+6,2%
Thematisch verlof	75.297	90.494	99.130	+31,7%	+9,5%
Tijdscrediet	34.560	31.325	30.276	-12,4%	-3,3%
Medische bijstand, palliatieve zorgen en mantelzorg	21.021	22.255	20.932	-0,4%	-5,9%
Thematische verloven	17.601	18.973	18.241	+3,6%	-3,9%
Tijdscrediet	3.420	3.283	2.691	-21,3%	-18,0%
Andere					
Tijdscrediet voor andere motieven	551	708	624	+13,3%	-11,9%
Zonder motief	21.315	11.659	11.339	-46,8%	-2,7%
Loopbaanonderbreking	16.175	11.652	11.335	-29,9%	-2,7%
Tijdscrediet	5.140	7	4	-99,9%	-42,9%
Totaal	251.002	233.663	240.139	-4,3%	+2,8%

Hoewel het tijdscrediet, het thematisch verlof en de loopbaanonderbreking drie verschillende stelsels uitmaken, bestaat er doorheen de drie stelsels een zekere overlap wat betreft de motieven waarvoor een werknemer een bepaalde onderbreking kan kiezen. Zo bestaat er zowel in het tijdscrediet als in de loopbaanonderbreking een eindeloopbaanstelsel. Sinds het ontstaan van het tijdscrediet met motief, kan men binnen dit stelsel bovendien een extra recht krijgen om prestaties volledig of gedeeltelijk te onderbreken voor gelijkaardige motieven als die van de thematische verloven. (Dat recht kan men krijgen bovenop het recht op thematische verlof. De toegangsvoorwaarden voor tijdscrediet met motief zijn wel anders dan die voor de thematische verloven: leeftijd van het kind voor wie de onderbreking kan worden gevraagd, anciënniteit bij de werkgever, bestaan van een cao voor een volledige of halftijdse onderbreking, enz.). De onderbrekingsuitkering voor thematisch verlof is wel hoger dan de uitkering voor tijdscrediet met motief. Voor de loopbaanonderbreking zijn geen motieven gespecificeerd.

Wanneer we doorheen de drie stelsels de verhoudingen van het aantal uitkeringsgerechtigden bekijken volgens motief, zien we hoe het merendeel van de onderbrekingen betrekking heeft op een motief i.v.m. ouderschap (53,9%). Dit aandeel is hoger dan voor de onderbrekingen in het kader van een eindeloopbaanstelsel (32,4%). Alle overige motieven (incl. de niet-gespecificeerde motieven) maken samen slechts 13,7% uit van het aantal uitkeringsgerechtigden.

Grafiek 32

Verdeling volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen

6

Overige uitkeringen

6.1

Deeltijds werkenden met een inkomensgarantie-uitkering (IGU)

6.1.1

Volgens stelsel

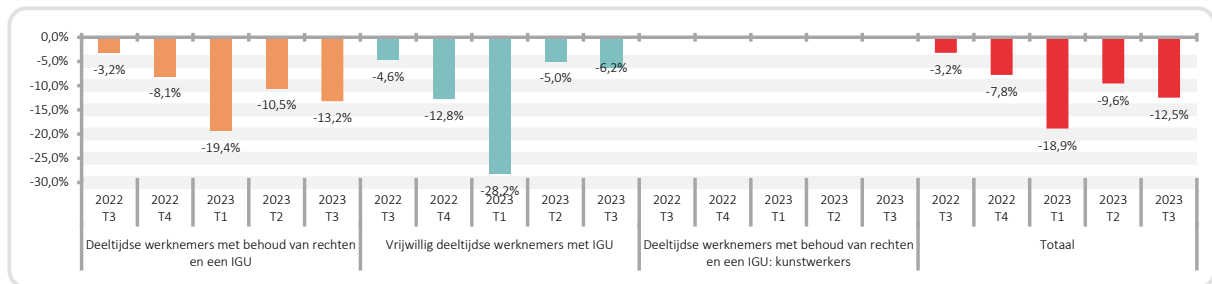
Tabel 29

Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens stelsel

T3	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU	Vrijwillig deeltijdse werknemers met IGU	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU: kunstwerkers	Totaal	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU	Vrijwillig deeltijdse werknemers met IGU	Totaal
2019	30.956	344	0	31.300	100	100	100
2020	27.922	368	0	28.290	90	107	90
2021	27.851	396	0	28.247	90	115	90
2022	26.965	377	0	27.343	87	110	87
2023	23.403	354	166	23.923	76	103	76
Evol. 2019-2023	-24,4%	+2,9%	-	-23,6%			

Grafiek 33

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

In T3 2023 werden gemiddeld 23.923 deeltijdse werknemers geteld per maand, dat zijn er 3.419 of 12,5% minder dan in T3 2022. Sinds de invoering van een aantal reglementaire wijzigingen m.b.t. de berekeningswijze en toekenningsvoorwaarden van het IGU, vertoont het stelsel een dalende tendens.

Slechts een kleine minderheid van het aantal betalingen (1,5%) wordt uitgekeerd aan vrijwillig deeltijdse werknemers met een IGU. Voor deze subgroep daalt het aantal betalingen op jaarbasis met 6,2%.

Sedert oktober 2022 onderscheiden we ook deeltijdse kunstwerkers⁶ met een IGU. Zij vertegenwoordigen 0,7% van het totaal aantal betalingen IGU.

Het aantal deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU daalt in T3 2023 op jaarbasis met 13,2%. Dat is een veel grotere daling dan tijdens de trimesters in 2022 werd opgetekend. Na een vertraging van de algemeen dalende tendens tijdens de Coronacrisis, vooral na de bevroering van de degressiviteit, is er sinds begin 2022 een versnelling.

⁶ Hoofdstuk XII van het KB betreffende de werkloosheidsreglementering van 25.11.1991.

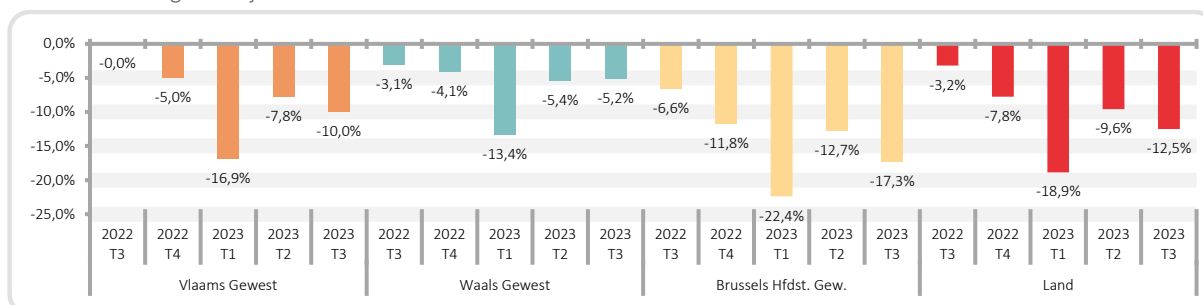
6.1.2

Volgens gewest

Tabel 30
Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens gewest

T3	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2019	14.260	3.482	13.559	31.300	100	100	100	100
2020	12.820	3.093	12.377	28.290	90	89	91	90
2021	13.090	2.966	12.191	28.247	92	85	90	90
2022	13.084	2.875	11.383	27.343	92	83	84	87
2023	11.781	2.727	9.416	23.923	83	78	69	76
Evol. 2019-2023	-17,4%	-21,7%	-30,6%	-23,6%				

Grafiek 34
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

In de afgelopen vijf jaar is het aantal deeltijdse werknemers in het Vlaams Gewest, in het Waals Gewest, en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gedaald met respectievelijk 17,4%, 21,7% en 30,6%.

Op jaarbasis noteren we een daling van 10,0% in het Vlaams Gewest, van 5,2% in het Waals Gewest, en van 17,3% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

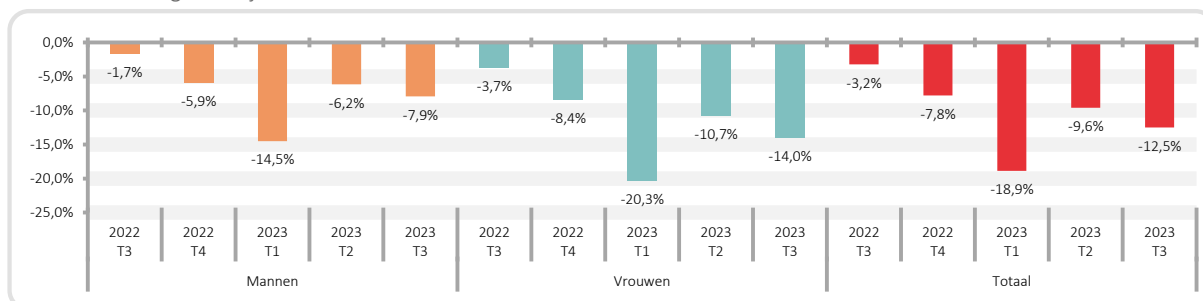
6.1.3

Volgens geslacht

Tabel 31
Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens geslacht

T3	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2019	7.520	23.780	31.300	100	100	100
2020	6.849	21.441	28.290	91	90	90
2021	6.914	21.333	28.247	92	90	90
2022	6.799	20.544	27.343	90	86	87
2023	6.260	17.663	23.923	83	74	76
Evol. 2019-2023	-16,8%	-25,7%	-23,6%			

Grafiek 35
Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Sinds T3 2019 is het aantal vrouwelijke deeltijdse werknemers gedaald met 25,7% ten opzichte van 16,8% bij de mannelijke deeltijdse werknemers. Op jaarbasis is er een daling bij de mannen van 7,9% en een daling bij de vrouwen van 14,0%. Het aandeel vrouwelijke deeltijdse werknemers met een IGU blijft echter gevoelig groter dan dat van de mannen.

6.1.4

Volgens leeftijdsklasse

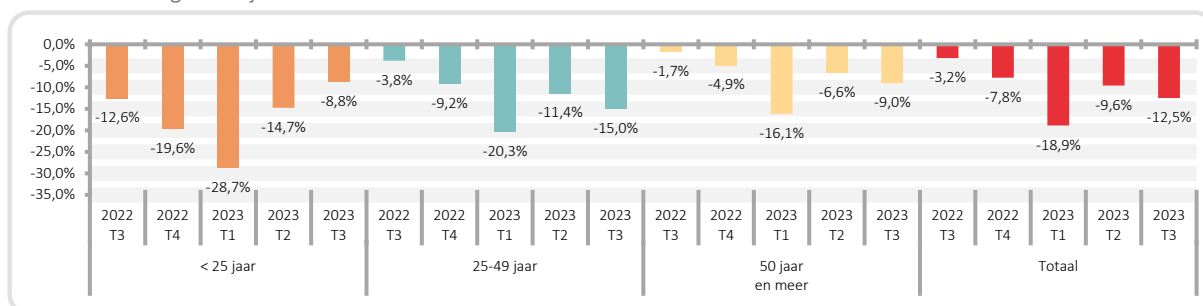
Tabel 32

Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens leeftijds-
klasse

T3	< 25 jaar	25-49 jaar	50 jaar en meer	Totaal	< 25 jaar	25-49 jaar	50 jaar en meer	Totaal
2019	754	18.868	11.679	31.300	100	100	100	100
2020	622	16.698	10.970	28.290	82	89	94	90
2021	660	16.529	11.058	28.247	88	88	95	90
2022	577	15.901	10.865	27.343	77	84	93	87
2023	527	13.514	9.883	23.923	70	72	85	76
Evol. 2019- 2023	-30,1%	-28,4%	-15,4%	-23,6%				

Grafiek 36

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimes-
ter van het voorgaande jaar

Sinds T3 2019 is het aantal deeltijdse werknemers onder de 25 jaar met 30,1% gedaald. Het aantal mensen tussen 25 en 49 jaar is met 28,4% afgenomen en het aantal 50-plussers is in deze periode met 15,4% gedaald.

Het aandeel van de < 25-jarigen bij de deeltijdse werknemers bedraagt in T3 2023 slechts 2,2%.

Op jaarbasis daalt de populatie onder de 25 jaar met 8,8%, de populatie van 25 tot 49 jaar kent een daling van 15,0% en het aantal 50-plussers daalt met 9,0%.

6.2

Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen

6.2.1

Inleiding: gevolgen van de Zesde Staatshervorming

In het kader van de Zesde Staatshervorming werden op 1 juli 2014 verschillende bevoegdheden over tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen juridisch gezien overgedragen van de RVA naar het gewestelijke niveau. De RVA behoudt echter bepaalde verantwoordelijkheden over de uitvoering van betalingen, alsook over bepaalde reglementaire kaders die op het federale niveau behouden blijven. Totdat de gewestelijke diensten voorbereid zijn op een operationele overdracht, blijft de RVA met het oog op het continuïteitsbeginsel het dagelijkse beheer uitoefenen. De overnames gebeuren echter niet op hetzelfde tijdstip of voor elk gewest aan hetzelfde ritme, maar naargelang de overgedragen materie en naargelang het gewest. De RVA-statistieken behandelen slechts de betalingen waarvoor de RVA operationeel verantwoordelijk is. Bij overdracht zijn de statistieken over deze maatregelen dan ook vaak uitdovend.

De overdracht van premies en toeslagen (opleidingsuitkering, stage-uitkering incl. instapstage, vestigingsuitkering, werkhervattingstoeslag [loontrekkende, zelfstandige en activiteitencoöperatie], premie laatste maand beroepsopleiding, kinderopvangtoeslag, PWA-opleidingstoeslag, overstappremie en mobiliteitstoeslag) omvat de bevoegdheid inzake de reglementering, attestatie en uitbetaling. De eerste operationele overdracht vond plaats in mei 2016 (overdracht van de premie laatste maand beroepsopleiding aan het Vlaams Gewest). Vanaf 1 april 2022 heeft het Brussels Hfdst. Gewest de opleidingsuitkering operationeel overgenomen van de RVA. In T3 2023 is de RVA nog operationeel verantwoordelijk voor 1) de kinderopvangtoeslag voor het Waals Gewest, en voor 2) de opleidingsuitkering, de stage-uitkering en de werkhervattingstoeslagen voor de Duitstalige Gemeenschap.

Bij het merendeel van de reeds verrichte operationele overdrachten werden de stelsels afgevoerd om de doelstellingen over te dragen naar andere stelsels of strategieën. De stage-uitkering in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die na de overdracht op 1 januari 2017 werd vervangen door een nieuw stelsel genaamd 'Stage First', vormt hierop een uitzondering. Ook bij de overdracht op 15 maart 2018 van de werkhervattings- toeslag en op 1 september 2018 van de opleidingsuitkering en de stage-uitkering aan het Vlaams Gewest, werden verschillende vervangende maatregelen voorzien, maar de RVA is daar niet langer bij betrokken.

Nota bene: de vestigingsuitkering is bij overdracht feitelijk reeds uitgedoofd, aangezien hiervoor een begeleiding door het Participatiefonds noodzakelijk is en dit Fonds niet meer bestaat.

De bonussen (stage- en startbonus) werden zonder grote wijzigingen overgedragen naar het gewestelijke niveau. De overdracht omvat de bevoegdheid over de reglementering, attestatie en uitbetaling. Voor deze materies vond de overdracht bij alle gewestelijke diensten op hetzelfde moment plaats, m.n. 1 januari 2016. Aangezien de gewestelijke diensten na overdracht als operator voor de betalingen fungeren, zijn deze maatregelen binnen de RVA-statistieken uitdovend.

Voor de activeringsmaatregelen (doorstromingsprogramma, SINE en Activa) geldt dat de overdracht de attestatie en bepaalde aspecten van de reglementering betreft.

De SINE maatregel werd door de Duitstalige Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk gewest afgeschaft, met ingang vanaf respectievelijk 01.01.2019 en 01.01.2021. Het Vlaams Gewest heeft vanaf 01.01.2023 de regeling SINE PLUS ⁷ afgeschaft zonder overgangsbepalingen, en vanaf 01.07.2023 werd de regeling SINE in dat Gewest afgeschaft.

De enige Activamaatregel die aanvankelijk op federaal niveau behouden bleef, was Activa PVP. Hoewel de RVA de operationele verantwoordelijkheid behield, werd dit stelsel op budgettair vlak overgedragen naar de FOD Binnenlandse Zaken. Voor de activeringsmaatregelen (doorstromings-programma, SINE en Activa) geldt dat de overdracht de attestatie en bepaalde aspecten van de reglementering betreft.

De enige Activamaatregel die aanvankelijk op federaal niveau behouden bleef, was Activa PVP. Hoewel de RVA de operationele verantwoordelijkheid behield, werd dit stelsel op budgettair vlak overgedragen naar de FOD Binnenlandse Zaken. Deze voorzag vanaf 1 januari 2018 een nieuwe federale regeling die Activa PVP verving. In het kader van deze nieuwe regeling ontvangen de gemeenten met een veiligheids- en preventieplan een toelage. De gemeenten betalen zelf het volledige loon van de stadswachten. Om de afschaffing van het oude Activa PVP-stelsel te kunnen uitvoeren, werd het alsnog overgedragen naar de gewesten, waar het ondertussen door alle gewesten werd opgeheven zonder overgangsmatregelen. Bijgevolg is ook dit stelsel in principe uitdovend.

Op het vlak van de Activamaatregelen die reeds naar het Vlaams, het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest operationeel zijn overgedragen, toont zich een verschillende beleidskeuze tussen de gewestelijke diensten onderling. Het Vlaams Gewest opteerde ervoor om de maatregelen vanaf 1 juli 2016 gedeeltelijk en vanaf 1 januari 2017 volledig af te voeren en te integreren in andere stelsels of strategieën, o.a. die gebaseerd op de verminderde RSZ-bijdragen. Deze statistiek is dan ook uitdovend. Het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest daarentegen bleven na operationele overdracht (respectievelijk op 1 januari en 1 juli 2016) in eerste instantie de federale regelgeving ongewijzigd toepassen. Vanaf 1 juli 2017 heeft het Waals Gewest, na reglementaire overdracht, Activa echter vervangen door een nieuw stelsel genaamd 'Plans Impulsion'. Ook voor dit nieuwe plan blijft de RVA operationeel verantwoordelijk voor de uitvoering van de betalingen. De maatregelen in kwestie blijven dan ook voorkomen in de RVA-statistieken. Vanaf 1 oktober 2017 opteerde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest er voor om Activa Start af te schaffen, en Activa werd omgevormd tot het nieuwe stelsel "Activa Brussels".

De doorstromingsprogramma's zijn overal overgenomen en afgevoerd in de loop van 2016 en 2017, met uitzondering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat deze programma's op 31 december 2020 heeft afgeschaft. Bijgevolg zijn ook die statistieken uitdovend.

⁷ Deze regeling bestond enkel in het Vlaams Gewest: in het kader van deze regeling werd een bijkomende herinschakelingsuitkering toegekend en betaald aan het Fonds Van de Sociale Werkplaatsen.

6.2.2

Evolutie van de werk- en activeringsmaatregelen

Tabel 33

Evolutie van de werk- en activeringsmaatregelen volgens stelsel

T3	2019	2020	2021	2022	2023	Evol. 2019-2023
Regionale bevoegdheid	54.996	42.592	41.674	38.948	28.697	-47,8%
Activa	34.524	28.308	29.755	28.660	22.783	-34,0%
SINE	9.594	8.234	7.563	7.187	3.870	-59,7%
Werkhervattingstoelage	8.659	5.229	3.899	2.615	1.625	-81,2%
Kinderopvangtoelage	476	235	354	463	388	-18,6%
Opleidingsuitkering	144	81	93	16	26	-82,1%
Doorstromingsprogramma	1.593	502	0	0	0	-100,0%
Instapstage	6	3	9	6	6	+0,0%
Activa Start	0	0	0	0	0	-
Federale bevoegdheid	145	138	137	111	200	+37,9%
Tewerkstelling in een maatwerkbedrijf	145	138	137	111	130	-10,8%
Uitkeringen zorgsector	0	0	0	0	0	-
Uitkeringen voor interregionale mobiliteit	0	0	0	0	4	-
Uitkeringen voor knelpuntberoep	0	0	0	0	67	-
Totaal	55.141	42.730	41.810	39.059	28.898	-47,6%

Op jaarbasis noteren we voor de meeste werk- en activeringsmaatregelen een daling in T3 2023. De in september 2022 ingevoerde federale uitkeringen naar aanleiding van een werkhervatting in de zorgsector, in een knelpuntberoep of in een ander gewest⁸ vertegenwoordigen samen gemiddeld 71 betalingen per maand in T3 2023.

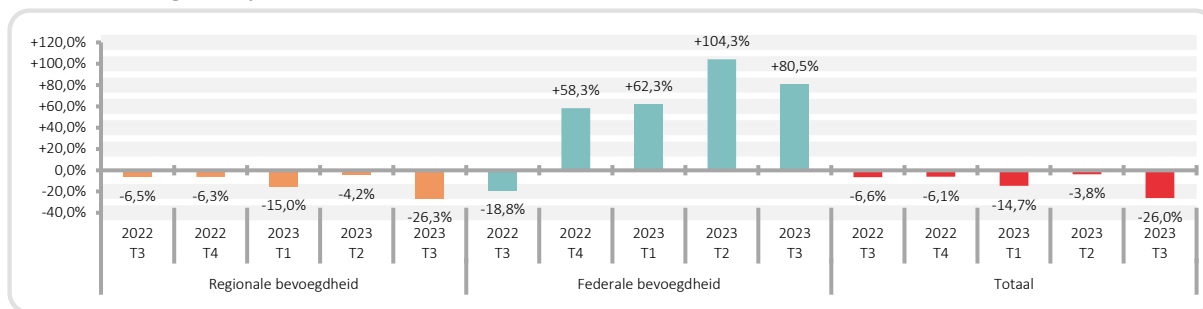
We noteren de grootste procentuele dalingen bij de uitdovende maatregelen. Voor het geheel van de regionale maatregelen bedraagt de jaarlijkse daling 26,3%. Dat hoge cijfer wordt o.a. verklaard door de afschaffing van de SINE PLUS en de SINE-regelingen in het Vlaams Gewest vanaf respectievelijk 01.01.2023 en 01.07.2023.

Ten opzichte van T3 2019 noteren we een algemene daling met 47,8%. Het grootste stelsel in T3 2023, Activa, dat 78,8% van de maatregelen vertegenwoordigt, daalde met 34,0% ten opzichte van T3 2019.

⁸ De langdurig werkloze die wordt tewerkgesteld in een knelpuntberoep of in een ander gewest kan onder bepaalde voorwaarden gedurende maximaal 3 maanden een uitkering ontvangen die gelijk is aan 25% van de uitkering die hij normaal zou ontvangen als volledig werkloze tijdens de fase 11. ((BS 05.07.2022 – IW 01.09.2022). De werkloze (78 dagen volledige werkloosheid in 4 maanden) die wordt tewerkgesteld in de zorgsector kan onder bepaalde voorwaarden gedurende maximaal 3 maanden een uitkering ontvangen die gelijk is aan 25% van de uitkering die hij normaal zou ontvangen als volledig werkloze tijdens de fase 11 (BS 10.11.2022 – IW 01.09.2022).

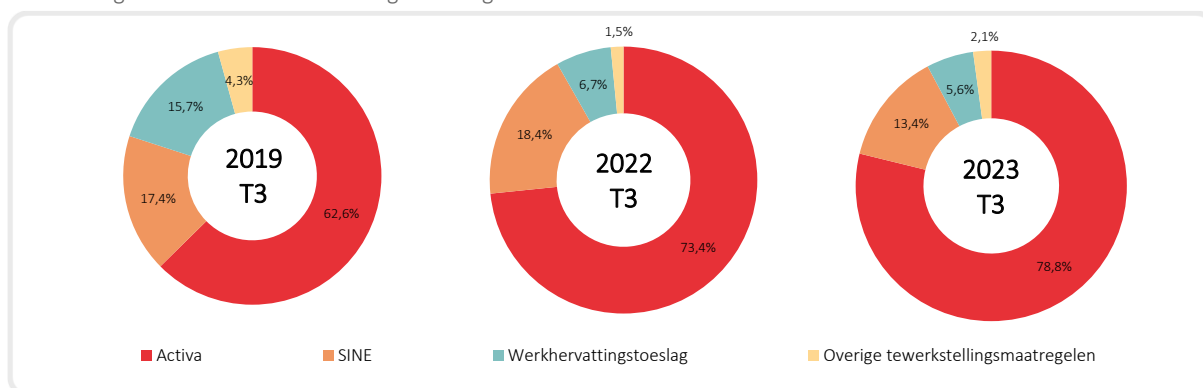
Grafiek 37

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Grafiek 38

Verhouding van de werk- en activeringsmaatregelen

6.3

Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven

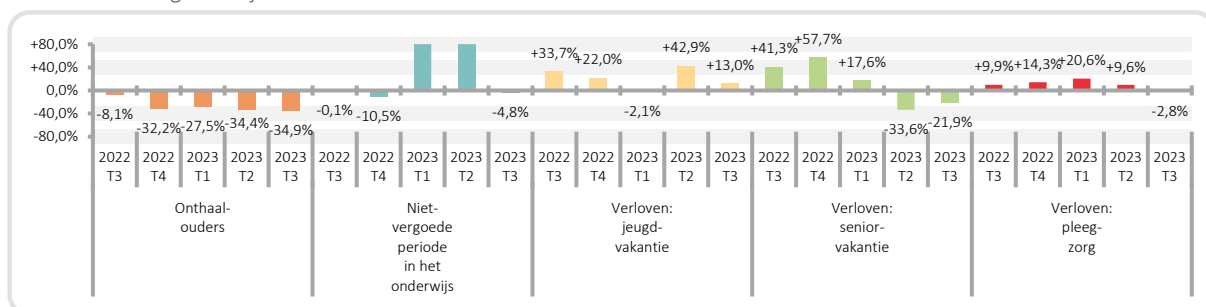
Tabel 34

Evolutie van de aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven

T3	Onthaal-ouders	Niet-vergoede periode in het onderwijs	Verloven: jeugd-vakantie	Verloven: senior-vakantie	Verloven: pleeg-zorg	Onthaal-ouders	Niet-vergoede periode in het onderwijs	Verloven: jeugd-vakantie	Verloven: senior-vakantie	Verloven: pleeg-zorg
2019	1.502	12.967	3.674	388	127	100	100	100	100	100
2020	784	10.805	1.997	172	106	52	83	54	44	83
2021	865	10.368	2.500	237	118	58	80	68	61	93
2022	796	10.357	3.343	334	129	53	80	91	86	102
2023	518	9.861	3.777	261	126	34	76	103	67	99
Evol. 2019-2023	-65,5%	-24,0%	+2,8%	-32,8%	-0,8%					

Grafiek 39

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

De onthaalouders krijgen opvanguitkeringen als hun inkomsten dalen omwille van de afwezigheid van kinderen om redenen onafhankelijk van hun wil. Het aantal betalingen neemt de voorbije trimesters licht af.

Mensen die voor onderwijsinstellingen werken, krijgen tijdens de zomervakantie een uitkering als die periode niet gedekt is door een uitgestelde bezoldiging. Logischerwijs zijn de betalingen binnen dit stelsel jaarlijks geconcentreerd in het derde trimester en worden hiervoor in de overige trimesters nagenoeg geen betalingen geregistreerd. Hun aantal neemt sedert 2019 stelselmatig af. In T3 2023 waren er gemiddeld 9.861 betalingen per maand.

Uitkeringen die bedoeld zijn om de periodes te vergoeden die niet gedekt zijn door vakantiegeld, betreffen enerzijds de schoolverlaters (jeugd-vakantie) en anderzijds de 50-plussers die opnieuw een activiteit beginnen in de privésector (senior-vakantie).

Sommige werknemers ten slotte krijgen uitkeringen als ze verlof nemen om de pers(o)on(en) te verzorgen die in hun gezin werd(en) geplaatst (pleegzorg). Het aantal uitkeringstrekkers binnen de verlostelsels blijft zeer beperkt.

6.4

Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels

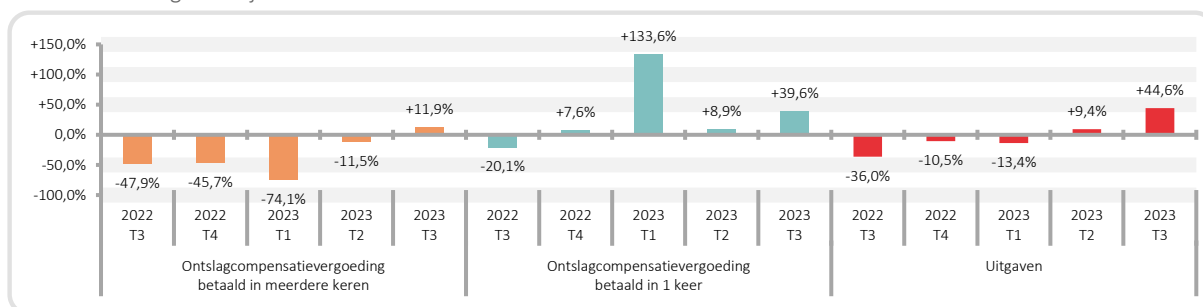
Tabel 35

Evolutie van de stelsels in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut

T3	Ontslagcompensatievergoeding betaald in meerdere keren	Ontslagcompensatievergoeding betaald in 1 keer	Uitgaven	Ontslagcompensatievergoeding betaald in meerdere keren	Ontslagcompensatievergoeding betaald in 1 keer	Uitgaven
2019	1.401	404	19.786.857	100	100	100
2020	1.708	514	26.238.975	122	127	133
2021	1.318	298	18.739.798	94	74	95
2022	687	238	11.987.751	49	59	61
2023	769	332	17.329.127	55	82	88
Evol. 2019-2023	-45,1%	-17,7%	-12,4%			

Grafiek 40

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Voor de volledigheid geven we in dit deel nog een aantal minder vaak voorkomende uitkeringen weer die tot de verantwoordelijkheid van de RVA behoren, maar niet vallen onder één van de rubrieken die eerder in dit verslag aan bod kwamen.

De maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut zijn ontstaan uit de crisispremie, een tijdelijke anticrisismaatregel die vanaf 2012 uitdooft. Vanaf 1 januari 2012 werd deze premie omgezet naar een regeling van onbepaalde duur, m.n. de ontslaguitkering – een eenmalige premie betaald aan ontslagen arbeiders.

Met het oog op de verdere harmonisering van de opzegregelingen voor arbeiders en bedienden, wordt vanaf 1 januari 2014 onder bepaalde voorwaarden een ontslagcompensatievergoeding toegekend aan arbeiders bij wie de duur van de opzeggingstermijn

minstens ten dele is gebaseerd op de anciënniteit die ze als arbeider verwierven vóór 2014. Deze vergoeding vervangt geleidelijk de ontslaguitkering, die ondertussen dan ook nagenoeg is uitgedoofd.

Tot 2022 vertoont ook het totaal aantal ontslagcompensatievergoedingen de voorbije jaren een neerwaartse tendens; in T3 2023 zien we een stijging op jaarbasis met 19,0%. In de recentste trimesters zien we een verschuiving van de vergoedingen betaald in meerdere keren naar de éénmalig uitgekeerde vergoedingen. In T3 2023 is er een stijging van de uitgaven met 44,6% ten opzichte van T3 2022. In de periode januari tot en met september 2023 bedroeg het totaal aantal aangekondigde collectieve ontslagen 4.824, dat is meer dan het dubbele van het aantal in dezelfde periode van 2022 (2.220).

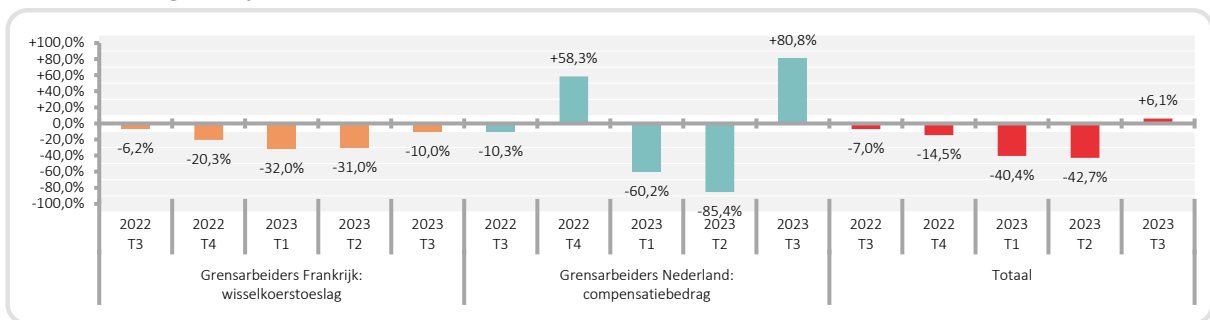
Tabel 36

Evolutie van de uitdovende stelsels

T3	Grensarbeiders Frankrijk: wisselkoers- toeslag	Grensarbeiders Nederland: compensatie- bedrag	Halftijds brugpensioen	Totaal	Grensarbeiders Frankrijk: wisselkoers- toeslag	Grensarbeiders Nederland: compensatie- bedrag	Halftijds brugpensioen	Totaal
2019	130	40	15	185	100	100	100	100
2020	110	10	5	126	85	25	36	68
2021	86	19	0	105	66	48	0	57
2022	80	17	0	98	62	43	0	53
2023	72	31	0	104	56	78	0	56
Evol. 2019- 2023	-44,4%	-22,3%	-100,0%	-44,0%				

Grafiek 41

Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar

Tot slot vermelden we nog een aantal uitdovende stelsels waarvoor de RVA de verantwoordelijkheid inzake betaling blijft dragen.

Voor het halftijds brugpensioen werd de toegang stopgezet in 2012 bij de hervorming van het brugpensioen naar SWT. De voorbije trimesters tellen we in dit stelsel geen betalingen meer. Daarnaast worden tot op vandaag nog een aantal betalingen verricht in het kader van de wisselkoerstoeslag voor grensarbeiders in Frankrijk en de compensatiebedragen voor grensarbeiders in Nederland.

De wisselkoerstoeslag was gericht op Belgische grensarbeiders in Frankrijk om (voorafgaand aan de invoering van de euro) het relatieve loonverlies te compenseren dat werd veroorzaakt door de schommelende wisselkoers tussen de Franse en de Belgische munt. De compensatievergoeding betreft dan weer een vergoeding aan Belgische grensarbeiders in Frankrijk en Nederland voor hun hogere socialezekerheidsbijdragen. Voor de compensatiebedragen voor Franse grensarbeiders zijn sinds 2016 geen betalingen meer geteld. Voor de wisselkoerstoeslagen en de compensatiebedragen voor Nederlandse grensarbeiders worden tot op vandaag nog een klein aantal betalingen verricht. Ondanks een aantal schommelingen in het aantal verwerkte betalingen doorheen de tijd, vertonen deze stelsels bij gebrek aan nieuwe instroom logischerwijs algemeen een dalende trend.

Lijst van tabellen en grafieken

Woord vooraf.....	3
1 Het trimester in vogelvlucht	7
Tabel 1 Algemeen overzicht van de groepen uitkeringstrekkers	7
Grafiek 1 Evolutie van de groepen uitkeringstrekkers op jaarbasis	9
Grafiek 2 Evolutie van de onderlinge verhouding van de uitkeringstrekkers	11
2 Maatschappelijke en socio-economische context	13
Tabel 2 Conjuncturele indicatoren	14
Grafiek 3 Variatie t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	14
Tabel 3 Evolutie van het bbp	15
Tabel 4 Geharmoniseerde werkloosheidsgraad	16
Grafiek 4 Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkloosheidsgraad	16
Tabel 5 Geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad	18
Grafiek 5 Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad	18
Tabel 6 Geharmoniseerde inactiviteitsgraad	19
Grafiek 6 Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde inactiviteitsgraad	19
Grafiek 7 Structuur van de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar)	20
3 Volledige werkloosheid	21
Tabel 7 Evolutie van de UVW (WZ + NWZ)	21
Grafiek 8 Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar ..	21
Grafiek 9 Verhouding van de UVW	22
Tabel 8 Evolutie van de UVW-WZ volgens stelsel	23
Grafiek 10 Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	23

Tabel 9	Evolutie van de UVW-WZ volgens gewest	25
Grafiek 11	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	25
Tabel 10	Evolutie van de UVW-WZ volgens geslacht	26
Grafiek 12	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	26
Tabel 11	Evolutie van de UVW-WZ volgens leeftijdsklasse	27
Grafiek 13	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	27
Tabel 12	Evolutie van de UVW-WZ volgens werkloosheidsduur	28
Grafiek 14	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	28
Tabel 13	Evolutie van de UVW-WZ volgens gezinscategorie	29
Grafiek 15	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	29
Tabel 14	Evolutie van de UVW-NWZ volgens stelsel	30
Grafiek 16	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	30
Grafiek 17	Verhouding van de UVW-NWZ volgens stelsel	31
Tabel 15	Evolutie van de bijzondere vrijstellingen volgens type	33
Grafiek 18	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	33
Grafiek 19	Onderlinge verhouding van de bijzondere vrijstellingen	33
Grafiek 20	De variatie op jaarbasis van de UVW-WZ vergeleken met de in- en uitstroom	34
Tabel 16	Evolutie van de dynamische stromen van de UVW-WZ	35
Grafiek 21	Verhoudingen tussen de in- en uitstroom en de blijvers en bepaling van de uitstroomrichting	36
Tabel 17	Evolutie van de NVNW-WZ (niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden) volgens inschrijvingsvorm	37
Grafiek 22	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	37
4	Tijdelijke werkloosheid	39
Tabel 18	De evolutie van de tijdelijke werkloosheid in kerncijfers	39
Tabel 19	Evolutie van de tijdelijke werkloosheid in budgettaire eenheden volgens bedrijfstak ...	40
Grafiek 23	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	40
Tabel 20	Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid	41

Grafiek 24	Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid	41
Grafiek 25	Verdeling van het aantal vergoede dagen tijdelijke werkloosheid volgens reden	42
Tabel 21	Evolutie van het aantal vergoede dagen tijdelijke werkloosheid volgens reden.....	42
Tabel 22	Evolutie van de tijdelijk werklozen volgens gewest in fysieke en budgettaire eenheden	43
Grafiek 26		43
Tabel 23	Evolutie van de tijdelijke werkloosheid in fysieke eenheden volgens geslacht.....	44
Grafiek 27	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	44
5	Onderbrekingsuitkeringen	45
Tabel 24	Evolutie van de uitkeringstrekkers in loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematisch verlof	46
Grafiek 28	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	46
Tabel 25	Evolutie van het aantal gerechtigden op tijdskrediet	48
Grafiek 29	Profiel van de uitkeringsgerechtigden in tijdskrediet	49
Tabel 26	Evolutie van het aantal gerechtigden met een thematisch verlof.....	50
Grafiek 30	Profiel van de uitkeringsgerechtigden met een thematisch verlof	51
Tabel 27	Evolutie van het aantal gerechtigden op loopbaanonderbreking: totaal	52
Grafiek 31	Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking: totaal	53
Tabel 28	Verdeling volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen.....	54
Grafiek 32	Verdeling volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen.....	55
6	Overige uitkeringen	57
Tabel 29	Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens stelsel.....	57
Grafiek 33	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	58
Tabel 30	Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens gewest	59
Grafiek 34	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	59
Tabel 31	Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens geslacht.....	60
Grafiek 35	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	60
Tabel 32	Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens leeftijdsklasse	61
Grafiek 36	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	61
Tabel 33	Evolutie van de werk- en activeringsmaatregelen volgens stelsel	64

Grafiek 37	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	65
Grafiek 38	Verhouding van de werk- en activeringsmaatregelen.....	65
Tabel 34	Evolutie van de aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven	66
Grafiek 39	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	66
Tabel 35	Evolutie van de stelsels in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut	67
Grafiek 40	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	67
Tabel 36	Evolutie van de uitdovende stelsels.....	68
Grafiek 41	Relatieve verandering t.o.v. het overeenkomstige trimester van het voorgaande jaar	68
7	Lijst van tabellen en grafieken	69

